

Škofja Loka
dz 0
MOZAIK
2017

070.489(497.4Zelezniki)

120170218,3

COBISS c

KNJIŽNICA ŠKOFJA LOKA

MOZAIK

3
Julij 2017

ustvarjamo gibanje

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJA LOKA

Predstavnštvo Domela na Kitajskem
Energetika
Dežela kontrastov
Mesto blišča sredi puščave
Intervju z Ivano in Ivanom Tabernik

Romana Lotrič
Glavna urednica

Poletje je tu in misli se nam vedno pogosteje vrtijo okrog dopusta, kje in kako ga bomo preživeli. Pravzaprav ni toliko pomembno, kje bomo preživeli letni dopust, povsod nam je lahko lepo, če le znamo pogledati okrog sebe in zajeti priložnosti s polno žlico. In poletje v školjki se lahko prične.

Beseda urednice	2
Uvodnik	3
Kratke novice	4
Izbran najboljši dosežek TPM-skupine	5
Predstavnštvo Domela na Kitajskem	6
Prenova sistema za registracijo časa in kontrole pristopa	7
Energetika	8
Akademija	9
Team building – ECS	9
Novozaposleni	10
Avtomatski defibrilator – naprava, ki rešuje življenja	13
Dežela kontrastov	14
Kako komunicirati z ljudmi z drugega planeta	17
Mesto blišča sredi puščave	18
Intervju Ivana in Ivan Tabernik	20
Obisk delavskih predstavnikov podjetja Revoz Novo mesto	21
Druženje za vse zaposlene in upokoјence v skupini Domel	22
Športne igre zaposlenih	23
Apartmenta v čatežu v novi podobi	24
Strunjan	25
Čiščenje tipkovnice	25
Promocija zdravja – delavnice za zaposlene	26
KTD Dražgoše se predstavlja	27
Kako sem sestri pokvarila lep sobotni dan	29
Poletna nagradna križanka	31

Po napornem in dobro opravljenem delu se nam počitniški dnevi prav priležejo. V podjetju smo imeli v zadnjih dveh mesecih ogromno aktivnosti in tudi že načrtovali dejavnosti, ki še čakajo na realizacijo. Nekaj od tega vam predstavljamo v tokratni številki.

Na Kitajskem imamo predstavnštvo, ki je povezano z nabavo polizdelkov in tudi s prodajo naših izdelkov, zato pišemo o delu v njem in tudi na sploh o življenju na Kitajskem.

Na domačih lokacijah pa poteka prenova sistema za registracijo časa in kontrole pristopa, ki bo izvedena po kolektivnem dopustu.

Vse štiri naše lokacije smo opremili z avtomatskimi defibrilatorji, ki so vsi, razen tistega v Retečah, dostopni tudi za javnost.

Ker vedno pogosteje slišimo o energetski učinkovitosti, smo povprašali, kako racionalno se obnašamo v podjetju.

Vsi smo ponosni na dosežke. V mesecu maju si je najboljši dosežek TPM-skupine prislužila skupina M315.

Poslovna enota EC-Sistemi pa je izkoristila nagrado, ki jo je za odlično izpeljan razvojni projekt prejela na podelitvi Domelovih nagrad v marcu.

V mesecu juniju je v okviru Domelove akademije zaključila šolanje tretja generacija slušateljev.

Predstavljamo utrinke s športnih udeleževanj in piknika skupine Domel, ki je za razliko od lanskega leta postregel s toplim in sončnim vremenom.

Predstavljamo nove sodelavce, ki so se pridružili skupini Domel.

Nismo pozabili na življenjsko delo, ki so ga pustili v podjetju naši upokoјenci.

Nanizali smo tudi nekaj počitniških dogodivščin in kulturnih dogodkov.

Dovolimo poletju, da nas objame in popelje na neznane poti.

Upočasnimo čas na dopustu, vzemimo si ga predvsem zase in za najbližje. Poiščimo košček veselja tudi v majhnih stvareh in poletje bo čudovito.

Prijetno in lahko branje vam želi uredniški odbor.

DOMEL®

Domel, proizvodnja elektromotorjev in gospodinskih aparatov Železniki, d.o.o.
Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija, tel.: +386 4 51 17 100,
fax: +386 4 51 17 106, info@domel.com; www.domel.com

MOZAIK - brezplačno glasilo podjetja Domel d.o.o.
naslov uredništva: Glasilo Mozaik - Domel, Otoki 21, 4228 Železniki
tel.: 04 51 17 173, fax: 04 51 17 106, e-mail: ales.markelj@domel.com

Odgovorni urednik: Aleš Markelj

Glavna urednica: Romana Lotrič

Člani odbora: Tadeja Bergant, Barbara Debeljak, Nataša Dolenc, Nina Drol,
Anita Habjan, Danica Jelenc, Štefka Jeram, Janja Kozjek, Aleksander Volf,
Marija Demšar, Matej Galjot, Roman Mengušar, Zoran Abram

Foto: Foto: Barbara Debeljak, Anita Habjan, Vili Logonder, Štefka Jeram,
Simon Lotrič, Stojan Andreevski, Aleksander Volf, Robert Vojska, Eva Magda
Demšar, Zlatko Hernčič - <http://skei.si/galerija>, arhiv Domel, foto Soča
Rafting, osebni arhiv Alenka Katrašnik, osebni arhiv Teja Bertonecelj, Janez Urh
Grafično oblikovanje: Klemen Budna/GTO Košir; Lektorica: Majda Tolar;
Tisk: Tiskarna GTO Košir; Leto 2017, Številka 3; Letnik 37; Izvodov: 1850
Stališča avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.

Na naslovnici: Utrinek iz Brda pri Kranju (foto Barbara Debeljak)

Spoštovane sodelavke, spoštovani sodelavci!

Obseg prodaje Domela v prvi polovici leta je za 14 odstotkov višji kot v enakem obdobju lanskega leta in znaša 68 M € v Sloveniji in 4 M € na Kitajskem. Rast prodaje smo povečali na vseh večjih programih za več kot 10 odstotkov, največ pa na programu ECS in komponentah. Na nekaterih programih smo na robu kapacitet, kar zahteva dodatne napore vseh sodelujočih.

Jožica Rejec
Direktorica - CEO

Dokončujemo prenovu proizvodnih prostorov na Trati, kamor se bo do konca leta preselila še proizvodnja programa BMC-ulitkov. Stroški obnove so sicer precej presegle prvotne ocene, kjer je bila mišljena osnovna sanacija objektov za čimprejšnji pričetek proizvodnje. To je bilo vezano na projekte komponent in dogovorjene časovne roke s kupci. Prenova objektov na Trati je izvedena v skladu z najnovejšimi trendi s področja energijske učinkovitosti in varovanja okolja, kar se bo obrestovalo pri manjši porabi in nižjih stroških energentov.

Pričeli smo z redno proizvodnjo eko kompaktnih sesalnih enot za energijsko nalepko 458 v Sloveniji in 441 na Kitajskem. S tem izpolnjujemo našo vizijo ohranjanja vodilne razvojne pozicije na programu sesalnih enot.

Na EC-programih in komponentah teče vrsta projektov, v skladu z zahtevami kupcev, na podlagi katerih bomo rasli v naslednjih letih.

Zaključili smo srednjeročni poslovni načrt za obdobje 2018 – 2023. Postavili smo si jasne cilje rasti prodaje, prepoznali nova tveganja in potrebne nove kompetence, da bomo ohranjali in izboljševali naše pozicije pri kupcih in dobaviteljih ter celostno napredovali.

V Domelu se zavedamo, da je znanje osnova za dobre rešitve. Poleg specializiranih formalnih strokovnih znanj se izobražujemo tudi širše, da bi boljše razumeli celoten proces delovanja podjetja in še boljše sodelovali med seboj. V tretji generaciji slušateljev Domelove akademije je letos zaključilo izobraževanje 28 sodelavcev.

Poleg pridobljenih znanj je bilo pomembno spoznavanje dela v drugih oddelkih in delo na štirih projektih. Delali so zagnano in z navdušenjem. Rezultat so bili pridobljena nova znanja ter dobro izvedeni projekti z vrsto predlogov za spremembe in izboljšave. Najboljše predloge in ideje zaključkov projektov bomo tudi realizirali.

Zahvaljujem se vsem, ki po svojih najboljših močeh prispevate k naši skupni rasti, celostnem razvoju in s svojim znanjem in sodelovanjem gradite trajnost Domela. Želim vam, da si na dopustu odpočijete in poiščete bogastva v sebi.

KRATKE NOVICE

Barbara Debeljak

14. letne športne igre SKEI Slovenije

Komisija za šport SKEI Slovenije je v sodelovanju z ReO SKEI Gorenjske, katero so zastopali člani SKEI Domel, organizirala 14. letne športne igre SKEI Slovenije, ki so letos potekale v Železnikih. V soboto, 10. Junija, se je pred športno dvorano zbralo preko 400 udeležencev, ki so sodelovali v sedmih rekreativnih disciplinah: malem nogometu, odbojki, namiznem tenisu, pikadu, vlečenju vrvi, suvanju kamna. Rekreativnega pohoda na Sv. Križ pa se je udeležilo 80 udeležencev. Ekipa Gorenjske je med ekipami iz desetih regij osvojila odlično tretje mesto. Po točkah je bila sicer izenačena z drugouvrščeno ekipo s Koroške, vendar je v primerjavi s slednjo imela manjše število zmag in si s tem prislužila tretje mesto. Vsem udeležencem čestitamo za dosežen uspeh.

Najlažja sesalna enota

Nadgradnja energijske nalepke na področju sesalnikov v letu 2017 prinaša omejitve moči na 900 W, s tem pa tudi nove možnosti za inoviranje. Domel je to izkoristil in pripravil dve novi družini agregatov, ki se uporabljajo v novih paličnih sesalnikih, ki med uporabniki postajajo vse bolj priljubljeni. Novi družini Domelovih agregatov za sesalnike se odlikujeta po najmanjših merah in teži z dobrimi preostalimi lastnostmi. Obe družini agregatov za palične sesalnike sta že v redni proizvodnji. Izdelujeta se v dveh izvedabah, in sicer v Sloveniji v ohišju BMC, na kitajskem pa v pločevinastem ohišju.

Domel je za novosti prejel zlato priznanje za inovativne dosežke, ki jih podeljuje območna zbornica GZS in je nominiran za nacionalno priznanje. Podelitev je bila 1. junija 2017 na Bledu.

Informacija

Investicija v preureditev uvoza v podjetje in ureditev dvorišča na lokaciji Otoki, o kateri smo pisali v prejšnji številki Mozaika, je zaradi velikega obsega drugih, bolj nujnih investicij, predstavljena na naslednje leto.

Zahvala

V imenu prostovoljnega gasilskega društva Davča in krajanov krajevske skupnosti Davča se vam najlepše zahvalujemo za donirani AED, ki bo omogočil hitrejše posredovanje in nudenje nujne medicinske pomoči prvih posredovalcev in gasilcev v nujnih okoliščinah.

poveljnik Jernej
Peternej, predsednik
Zmago Peternej

Adrenalinsko po zaključku Domelove akademije

Udeleženci lanske Domelove akademije smo se šele v maju letos odločili izkoristiti nagradni izlet. Po obdobju lepega in sončnega vremena v aprilu in začetku maja smo izbrali ravno 12. maj, ko goduje prvi od ledenih mož. In ta letos res ni zatajil. Vsaj tako je kazalo na poti proti Bovcu, ko je dež lil kot iz škafe. Na raftingu nas dež sploh ni motil, ker nas je Soča že tako ali tako hladila in škropila s svojimi mrzlimi brzicami. Pot nas je vodila mimo slapu Boka, največjega in najbolj vodnatega slapu v Sloveniji, Velike Babe nad Kaninom in po strmih pobočjih Krna. Sledil je zipline s pogledom proti kanjonu Učje, Bovški kotlini in Triglavu, kjer nam je vreme dokaj dobro služilo. Začetni strah, če bomo nekateri to sploh upali, je kmalu izginil in prepustili smo se adrenalinu in vetru v laseh. Na koncu smo bili vsi navdušeni nad izvedbo in osebjem, ki nas je spremljalo.

12. DM tek za ženske

Zadnjo majsko soboto, 27. maja 2017, smo slavili vseslovenski ženski tekaški praznik, saj je tradicionalno potekal že 12. DM TEK za ženske, na katerega se je prijavilo kar 30 naših sodelavk in na katerem se je v zraku čutila posebna energija, ki jo znajo pričarati samo punce.

julij 2017

IZBRAN

NAJBOLJŠI DOSEŽEK

TPM-SKUPINE

Klemen Rant

V mesecu maju je potekal šesti izbor za najdosežek TPM-skupine. Izbrani smo bili člani skupine M315, in sicer na podlagi zmanjšanja obremenitve rok delavk pri delu na traku.

Skupna M315 deluje že od novembra leta 2014. V letu 2015 smo napredovali v stopnjo TPM 2, konec leta pa smo se združili s skupino R,S315. Od takrat naprej uspešno sodelujemo in smo že napredovali v TPM 2.1.

Skupino sestavljajo tri linije: rotorska, statorska in montažna. Izdelujemo manjše serije motorjev za kupce Stihl, Končar, Viking, Promotech in druge. Izdelamo 15 do 20 tisoč motorjev mesečno oz. 680 do 820 motorjev dnevno. Motorji so veliki in tehtajo do 2,79 kg. Ker je linija ročna, je veliko prekladanja motorjev, kar pomeni velike obremenitve, zlasti rok, za delavke. Stroji so razporejeni zaporedno na obeh straneh tekočega traku. Delavke delno sestavljen motor vzamejo s traku, ga dodelajo na svoji operaciji in ga odložijo nazaj na trak.

V skupini smo opazili priložnost za olajšanje dela v drugačni postavitvi strojev na liniji.

Uporabljata se dve kontrolni pripravi za električno kontrolo motorjev. Postavljeni sta vsaka na svoji strani traku in obrnjeni tako, da je delavka motorje s traku vzela, pregledala ročno in električno ter jih odložila z levo roko nazaj na trak. Posledično je bila roka zaradi velike teže motorjev zelo obremenjena. Za rešitev tega problema smo se odločili, da eno kontrolno pripravo predelamo tako, da se za pobiranje motorjev s traku uporablja desna roka. S tem smo obremenitev rok pri delu enakomerno porazdelili na obe roki.

Podelitev je potekala 24. 5. 2017 v sejni sobi na lokaciji Reteče. Udeležili smo se je vsi člani skupine, sodelavci, ki so pomagali pri izvedbi, vodja oddelka in direktorji. Nagrade je podelil g. Zvone Torkar, direktor Domela.

PREDSTAVNIŠTVO

DOMELA NA KITAJSKEM

Aleš Leben

Čas teče hitro. Preteklo je že 12 let, odkar smo začeli s to avanturo. V tem času se je na tej strani marsikaj spremenilo.

Delo predstavnštva je povezano tako z nabavo polizdelkov kot s prodajo naših izdelkov.

Kitajsko gospodarstvo se je prav tako znašlo v težavah, saj gospodarska rast ni več taka, kot je bila včasih. Zadeve rešujejo s pospeševanjem gradbeništvu in s tem industrije, ki je povezana z gradbeništvom. Zadnji dve leti je okoli mene namreč zraslo kar nekaj trgovskih centrov in stanovanjskih objektov, od katerih pa bo marsikateri verjetno sameval. Smiselnost gradenj ni vprašanje, pomembno je, da se kaže rast.

Prav tako je strošek delovne sile vedno večji, vendar zaradi problemov v zadnjem letu tudi tu ni rast tako velika kot nekoč. Za izboljšanje konkurenčnosti občasno ukrepajo z devalviranjem valute in raznimi oblikami pomoči podjetjem.

To je privedlo do spremembe v miselnosti pri dobaviteljih, ki imajo interes za razvijanje naprej. Tisti, ki se ne bodo prilagodili, bodo verjetno hitreje zaprli vrata.

Vedno več je avtomatizacije in ukinjanja ročnih delovnih mest. To prinaša večjo zanesljivost pri izdelavi polizdelkov. Po drugi strani pa je problem izdelave maloserijskih kosov, saj za take sisteme niso rentabilni.

Zato je potrebno stalno obnavljanje baze dobaviteljev. Kar seveda pomeni veliko časa na poti. Infrastruktura je zelo dobra, in sicer od hitrih vlakov, avtocest do letališč.

Dobre avtoceste pa še ne pomenijo vse, saj Kitajci še vedno ne znajo voziti. Cikcakanje kot pri super Mariou, vožnja na odstavnem pasu, neuporaba smernikov in vrivanje še vedno prinašajo najboljše rezultate. Potrebno pa je paziti na kamere, saj so tukaj tudi uvedli točkovni sistem kaznovanja.

12 pik in si brez izpita. Seveda pa kot za vsako stvar obstaja rešitev, in sicer se da te pike za primerno ceno oddati.

Letališča so tudi večinoma nova in velika. Je pa zaradi povečanja letalskega prometa in razloga, da 70 % zračnega prometa nadzira vojska, vedno več zamud. Se zgodi, da je obvestilo, da je zamuda zaradi vremena in to v sončnem vremenu pri tebi in na destinaciji.

Veliko je govora o selitvi industrij v druge

azijske države. Nekatere panoge, ki so pretežno odvisne od ročnega dela, se res selijo, kar pa je povezano z bolj zahtevnimi procesi, pa je Kitajska še daleč pred cenovno nizkimi sosedi.

Obstajajo tudi industrije, kot so magneti, ki so več kot 90 % izdelani na Kitajskem. Glede na to, da je v tem segmentu v Domelu vsaj projektov veliko, bomo verjetno še odvisni od njih. Razen če seveda kdo ne začne v Železnikih s to proizvodnjo.

Delo z dobavitelji je podobno kot v preteklosti, so se pa počasi že naučili reči ne in ne vedno »yes yes«. Tistih, ki imajo še vedno tak odnos, se po navadi izogibam.

Kot sem že omenil, se ukvarjamo tudi s prodajo.

Za kitajski trg je potreben čas, kaže se pa kar velik porast predvsem na EC-enotah.

Vlaga se v visoke industrije, visoko učinkovite, zelene industrije. To prinaša možnosti za Domel. Če pokažeš prisotnost na trgu in si pravem trenutku pri roki, je zadeva lažja.

Ni pa vse samo delo. V Suzhou, kjer smo, je še kar nekaj drugih Slovencev. Vsako leto imamo piknik, včasih organiziramo tudi nogometno ekipo. Ravno 10. junija smo sodelovali pri Suzhou world cup in bili med 16 najboljšimi ekipami. Toliko jih je namreč tudi sodelovalo. Glede na to, da je EMŠO pri vseh že preko 40, je bila končna ugotovitev, da rabimo podmladek. Torej, mladina, vabljeni na Kitajsko. Poskusiti ni greh.

Kitajska je še dežela priložnosti. Ni pa primerna več za vsako stvar in za vsako ceno. Pa »Zai jian«.

PRENOVA

SISTEMA ZA REGISTRACIJO ČASA IN KONTROLE PRISTOPA

Z novim proizvodnim obratom na Trati se je pojavila potreba, da se tudi ta obrat opremi s sistemom za registracijo delovnega časa in s sistemom kontrole pristopa. S prvim se srečujemo ob vsakem prihodu na delo in odhodu z dela, ko se »štampilamo« pri registrirni uri ali kadar preverimo stanje ur in dopusta, drugi sistem pa skrbi za nadzorovan in sledljiv dostop do prostorov, pri čemer namesto ključev za dostop uporabimo kartico. Oba sistema sta med seboj povezana, saj pri obeh za identifikacijo uporabljamo isto kartico. Na obstoječih lokacijah za ta namen uporabljamo od leta 2007 program Hydra, nemškega proizvajalca MPDV. Isti program, vendar drugi moduli, se trenutno uporablja tudi v proizvodnji za knjiženje delovnih nalogov.

Blaž Hribernik

Zakaj prenova in ne zgolj razširitev obstoječega sistema?

Za postavitev sistema za registracijo delovnega časa in kontrole pristopa na obratu Trata smo v začetku leta objavili razpis, na katerega se je poleg obstoječega dobavitelja opreme prijavilo tudi več slovenskih ponudnikov tovrstnih rešitev. Že v razpisu smo predvidevali tudi možnost zamenjave opreme na obstoječih lokacijah, v kolikor bi se to pokazalo kot najbolj primerna rešitev.

Ker se v prihodnje pričakujejo spremembe pri ureditvi dostopa za transport, obiskovalce in zaposlene tudi na lokaciji Otoki 21, se je kot najugodnejša in najustreznejša izkazala rešitev slovenskega ponudnika Špica, ki vključuje zamenjavo sistema na vseh lokacijah. V primerjavi s trenutnim dobaviteljem MPDV pričakujemo od Špice tudi boljše in hitrejše podporo pri vzdrževanju in morebitnih nadaljnjih širitvah sistema.

Kaj pomeni nov sistem?

S prenovo bomo pokrili vse potrebe glede registracije delovnega časa in kontrole pristopa, ki jih zagotavlja že obstoječa rešitev, ter zagotovili nekatere dodatne funkcionalnosti:

- evidenca obiskovalcev pri recepciji in izdajanje začasnih kartic za obiskovalce,
- avtomatsko odpiranje in nadzor ramp za službena vozila, redne obiskovalce, tovorna vozila,
- nadzor odprtosti določenih vrat.

Poleg zgoraj naštetih pa bo nov sistem v bodoče, če bo za to potreba, omogočal nekaj razširjenih možnosti uporabe, kot so:

- uporaba kartic v jedilnici,
- uporaba kartic za prevzem določenih materialov, osebne varovalne opreme,
- povezljivost s tiskalniki, kjer uporabnik na katerem koli tiskalniku v mreži sproži tiskanje svojega dokumenta ob registraciji s svojo kartico,
- oddaljena registracija delovnega časa, na primer na službenih poteh ali pri delu od doma.

Postopek prenove

Priprave za prenovo potekajo že nekaj časa, dejansko prenovo pa bomo izvedli avgusta po kolektivnem dopustu. Predvidoma bo potekala v več korakih, in sicer:

- menjava terminalov za registracijo delovnega časa,
- menjava opreme za kontrolo pristopa,
- postavitev kontrole pristopa na lokaciji Trata.

Vsem zaposlenim bomo zamenjali kartice, ki jih bomo uporabljali pri novi opremi. Ker bo na karticah drugačna koda kot na obstoječih, se bo nova koda uporabljala tudi pri prijavi delovnih nalogov v Hydri ali v Kinerju. Vsa dodatna navodila bodo pravočasno na voljo pri terminalih za registracijo časa in pri vaših administratorkah časa.

Prizadevamo si, da bi prenova potekala čim bolj tekoče in brez zapletov. Ker pa gre za spremembo, ki se bo dotaknila vseh zaposlenih, vas prosimo za strpnost in razumevanje.

Nov terminal za registracijo delovnega časa

Nov čitalec za kontrolo pristopa

Rok Pfajfar

Z vodenjem energetike sem pričel sredi leta 2015. Področje obsega upravljanje z električno, toplotno energijo, proizvodnjo komprimiranega zraka, prezračevalnimi napravami. Upravljanje s tehnološkim hlajenjem in porabo pitne vode. Sem sodi tudi vzdrževanje in servisiranje energetskih naprav (transformatorji, klimatske naprave, kompresorske postaje,...) na vseh lokacijah Domel-a v Sloveniji.

Poraba energentov Domel

Porabo energije spremljam s pomočjo CNS-sistemov (centralno nadzorni sistem). Tak sistem omogoča nadzor nad porabo in zajema podatke o porabljeni energiji. Za električno energijo in komprimiran zrak je to sistem InEis. Ta omogoča zajem podatkov po posameznih merilnih mestih na lokaciji Otoki in Reteče. Na plavžu in na Trati (CNS je v izdelavi) podatke zajemam iz mesečnih računov. Podatke o porabi toplotne energije zajemam s CNS za toplotno energijo na lokacijah Otoki, Reteče in Trata, Na plavžu pa preko mesečnega odčitka s kalorimetra. Podatke o porabi pitne vode zajemam preko mesečnih računov. Poleg porabljene energije spremljam tudi energetska učinkovitost. Ta je izražena v kWh/nh (porabljena energija na norma uro).

Električna energija

Glavni porabniki električne energije so: proizvodnja, razsvetljava, proizvodnja komprimiranega zraka, tehnološko hlajenje (brizgalni, varilni stroji, kalilne naprave, ...). V poletnem času je kar velik porabnik tudi hlajenje prostorov. V vročih dneh tudi do 20 % dnevne porabe. Letno je na vseh lokacijah Domel-a v Sloveniji porabimo 17.000 MWh (letna poraba 4500 povprečnih gospodinjstev). Od tega na lokaciji Otoki 14.000 MWh. Poraba se z večjo intenzivnostjo proizvodnje povečuje, energetska učinkovitost pa izboljšuje. Prihranki se realizirajo z uporabo varčne razsvetljave, frekvenčno krmiljenih motorjev na novejših strojih in napravah ter s pravilno uporabo klimatskih naprav in kompresorjev. Kar nekaj je lahko prihranimo vsi skupaj z ugašanjem računalnikov in luči v času, ko jih ne potrebujemo, in z nastavitvijo termostатов v pisarnah na primerno temperaturo (v vročih dneh 23-24 stopinj).

Toplotna energija (toplotna postaja, CNS, sekanci, prihranki)

Toplotno energijo uporabljamo za ogrevanje prostorov. Vir je na lokaciji Otoki Toplarna Železniki in kompresorska postaja. Na plavžu in v Retečah so kurivo sekanci, na Trati bo glavni energent odpadna toplota (tehnološko hlajenje in kompresorska postaja). Pomožni vir je zemeljski plin.

Prihranke realiziramo s ciljnim spremljanjem porabe (ogrevamo takrat, tam in toliko, kot je potrebno). Na lokaciji Otoki izkoristimo preko 90 % odpadne toplote iz kompresorske postaje (950 MWh letno). Poraba iz Toplarnice Železniki je v zadnjih dveh letih zelo upadla (leta 2016 je bila poraba 1013 MWh).

Komprimiran zrak (odpadna toplota, poraba, puščanje,...)

Poraba komprimiranega zraka je na lokaciji Otoki 25.000.000 m³ letno. Na drugih lokacijah trenutno ne merimo porabe (predstavlja cca. 30 % celotne porabe). Izgube tu predstavlja predvsem puščanje zraka, saj je sistem razvejan in ima na tisoče potencialnih mest za puščanje (pnevmatski sistemi na strojih in napravah).

V zimskem času na lokaciji Otoki preko 65 % porabljene električne energije za proizvodnjo komprimiranega zraka porabimo za ogrevanje prostorov (preko 90 % odpadne toplote).

Domel	2013	2014	2015	2016
Norma ure	802.448	843.454	904.947	1.046.327
Električna energija [kWh]	13.421.331	14.315.249	15.468.237	16.725.778
Energetska učinkovitost EE [kWh/nh]	16,73	16,97	17,09	15,99
Toplotna energija [kWh]	4.220.154	3.316.624	3.421.978	2.368.792
Energetska učinkovitost TE [kWh/nh]	5,26	3,93	3,78	2,26

Električna energija [kWh]	2013	2014	2015	2016
Otoki	11.638.105	12.457.878	13.415.535	14.276.296
Reteče	1.056.154	1.129.421	1.323.156	1.655.845
Na Plavžu	727.072	727.950	729.546	793.637

Toplotna energija [kWh]	2013	2014	2015	2016
Otoki	2.910.770	2.265.150	1.893.540	1.013.160
Reteče	1.002.864	801.394	1.199.103	1.063.449
Na Plavžu	306.520	250.080	329.335	292.183

Pitna voda (uporaba za tehnološko hlajenje, poraba, možnosti...)

Poraba pitne vode z leti upada. Večino sistemov tehnološkega hlajenja je zaprtih (samostojen hladilni sistem). S selitvijo proizvodnje BMC na Trato (zaprt sistem hlajenja s podtalnico) in ureditvijo dvorišča v prihodnjem letu (popravilo vseh puščanj na hidrantnem sistemu) bo poraba še upadla.

Aleš Markelj

V skupini Domel že več let sistematično delamo na dolgoročnem planiranju kadrov, predvsem na spremljanju kadrovskih potreb ter stalnem prilagajanju in definiranju potencialov za zapolnitev teh potreb.

Miha Kržišnik

V mesecu marcu so bile v Domelu podeljene nagrade in priznanja za leto 2016. Eno od nagrad, to je nagrada za odlično izpeljan razvojni projekt, smo prejeli zaposleni oziroma člani tima, ki smo sodelovali pri projektu "Ultimate flow 350".

Na podlagi trenutnih trendov in dosedanjih izkušenj lahko zaključimo, da bo potrebno še bolj sistematično spremljati rast in razvoj sodelavcev. To pa pomeni še bolj načrtno izvajati izobraževanje in usposabljanje zaposlenih, saj nam edino to omogoča, da pridemo do bolj celovitih rešitev. Ena od takih priložnosti je tudi Domelova akademija.

Domelova akademija 2016/2017

V mesecu juniju je v okviru DOMELOVE AKADEMIJE zaključila šolanje tretja generacija slušateljev. Izobraževanja so potekala od meseca novembra 2016 do maja 2017. V tem času je 28 udeležencev šlo skozi naslednje programe izobraževanj, delavnic in usposabljanj:

- **Projektni management**, doc. dr. Aljaž Stare, Ekonomska fakulteta UL
- **Učinkoviti tim in moji cilji v njem**, Rudi Tavčar, MBA, Zavod Mirabi
- **Pogajanja in reševanje konfliktov**, Rudi Tavčar, MBA, Zavod Mirabi
- **Komunikacijske delavnice z SDI® orodji**, Anja Kržišnik Tomažin, Propiar, d.o.o.
- **Računovodstvo in finance za neekonomiste**, mag. Aleksander Igličar, Ekonomska fakulteta UL
- **Vizija osebnega razvoja in energija za učinkovito delo**, Janez Hudovernik, Pro Acta d.o.o.
- **Upravljanje z delovno uspešnostjo s pomočjo dajanja povratnih informacij**, Rudi Tavčar, MBA, Zavod Mirabi
- **Prepričljivo javno nastopanje – odličen nastop**, Jasna Knez, Šola Povej naGlas
- **Dejavniki uspeha: želimo – hočemo – zmoremo**, red. prof. dr. Matej Tušak, Fakulteta za Šport UL

Poleg samega izobraževanja, so udeleženci, ki so bili razdeljeni v 4 interdisciplinarne skupine iz različnih oddelkov in področij, delali tudi na svojih projektih in se tako, poleg same vsebine projektov, učili tudi timskega dela. Projekti, ki so jih vse skupine uspešno zaključile, so obravnavali naslednje tematike:

- Vzpostavitev močnejše povezave med prodajnim in nabavnim področjem
- Vpeljava JOB ROTATION-a v podjetju DOMEEL
- Prilagojen način dela za večjo učinkovitost
- Spin Off podjetje

Zaključna prireditev s predstavitvijo rezultatov projektov in podelitvijo priznanj udeležencem s strani vodstva je potekala na Brdu pri Kranju 14.06.2017.

O sami podelitvi in priznanjih mislim, da je bilo že dovolj povedanega, zato je ta prispevek namenjen kratki obnovi, kako smo izkoristili nagrado.

Nagrada, ki smo jo prejeli ob podelitvi priznanja, je bila namenjena krepitevi vezi med zaposlenimi, in sicer v obliki "team buildinga". Ena od definicij team buildinga pravi: »Team building lahko poimenujemo vsako skupno preživljanje prostega časa zaposlenih izven poslovnih prostorov podjetja. To je lahko piknik, rafting, obisk adrenalinskega parka, kreativna delavnica, reševanje težavnih nalog, iskanje skritega zaklada ...«

Pri tej definiciji nam je takoj padla v oči že prva od naštetih možnosti, to je piknik.

Sprva je bila nagrada namenjena le ožji skupini sodelavcev, ki smo sodelovali pri projektu, ampak smo kaj kmalu spoznali, da bo druženje izpadlo najbolje, če na piknik povabimo vse zaposlene v oddelku ECS. Tako smo se soglasno odločili, da enega od petkovih popoldnevov preživimo ob in na igrišču na Zalem Logu.

Pod Domelovim pokroviteljstvom in s pomočjo nekaterih sodelavcev, ki so poskrbeli za organizacijo piknika, smo se tako v petek, 16. 6. 2017, zbrali na Zalem Logu. Druženja se nas je udeležila velika večina zaposlenih iz poslovne enote EC-Sistemi. Ob prijetnem vzdušju, športnih aktivnostih, dobri hrani in pikniku primerni osvežilni pijači smo še pred zaključkom dneva spoznali, da je "team building" v obliki piknika več kot uspel.

Nataša Dolenc

Predstavljamo sodelavce, ki so se nam pridružili v marcu in aprilu letošnjega leta. Vsem, ki ste se odzvali našemu vabilu, hvala za sodelovanje.

AJSA REDŽIČ

Moje ime je Ajsa Redžič in prihajam iz Ljubljane. Po izobrazbi sem prodajalka. Imam 20 let delovnih izkušenj. V Domelu sem se zaposlila letos aprila. Bila sem na zavodu za zaposlovanje in ko sem izvedela, da v podjetju Domel zaposlujejo nov kader, sem poslala vlogo za zaposlitev. O podjetju sem slišala vse najboljše in mi ni žal, da sem zaposlitev sprejela. Moje delovno mesto je montažna linija 482. Z delom, ki ga opravljam, sem zadovoljna. Pohvalila bi svoj tim, mojstra Lebana in sodelavke - vsi so me lepo sprejeli in se jim pristočno zahvaljujem. Prosti čas preživljam z družino in s prijatelji.

TILEN VRHUNC

Sem Tilen Vrhunc in prihajam iz Podblice. To je moja druga zaposlitev in z njo sem zelo zadovoljen. Po končanem šolanju sem delal 5 let v Avtohiši Kranj Citroen, kot avto serviser. V prostem času se ukvarjam doma s kmetijstvom in z gozdarstvom. Sem tudi prostovoljni gasilec v domačem kraju. Pozimi pa se rad odpravim na kakšno daljšo smučarsko turo. Moje delovno mesto v Domelu je mehansko vzdrževanje. Sodelavci so me lepo sprejeli in me tudi veliko naučili.

MAJA ZUPAN

Sem Maja Zupan in prihajam iz Škofja Loke. Imam končano srednjo šolo za slaščičarja. Za zaposlitev v Domelu sem izvedela iz medijev in sem se prijavila na razpis. Trenutno sem na delovnem mestu št. 315. Moje zadolžitve na tem delovnem mestu so predvsem, da sem natančna, odgovorna za to delo ki ga opravljam, skrbim za čistočo itd. Moja opažanja na tem delovnem mestu so, da so zaposleni in vsi ostali zelo prijazni. V prostem času rada spremljam medije in hodim v naravo. Zelo me veseli delo v vašem podjetju in zelo mi je v redu delati na tem delovnem mestu.

BILJANA DUNJEVSKA

Moje ime je Biljana Dungevska, prihajam iz Makedonije, stara sem 41 let. V Sloveniji sem s svojo družino že 7 let. Končala sem splošno gimnazijo in srednjo glasbeno šolo. Poročena sem, mamica dveh otrok. Pošiljala sem prošnje za zaposlitev v bližini svojega kraja in na srečo ste me sprejeli.

V prostem času se ukvarjam z družino, radi potujemo. Berem knjige in rišem. Na delovnem mestu sem opazila veliko pozitivne energije.

JERNEJ LENKIČ

Sem Jernej Lenkič, prihajam iz Gorenje vasi, trenutno pa živim v Ljubljani. Tam sem namreč študiral in si tik pred zaposlitvijo na Fakulteti za strojništvo pridobil naziv magistra inženirja strojništva. Podjetje Domel sem kot štipendist поблиže spoznal že tekom študija in se tako že pred zaposlitvijo dodobra seznanil z okoljem, v katerem zdaj delam. Zaposlitev v Domelu je prava izbira predvsem zaradi številnih širokih področij, ki jih podjetje kot celota pokriva. Vsak posameznik, ki ga področja tehnike iskreno zanimajo, se v našem podjetju lahko najde in razvija svoje talente ter pogloblja znanje. Trenutno zasedam delovno mesto praktikanta v oddelku tehnologije komponent, natančneje tehnologije proizvodnje izdelkov BMC. Naš oddelek je zadolžen za razvoj in vzpostavitev procesov injekcijskega brizganja ter njihovo optimizacijo. Osebnostno se ukvarjam s preizkušanjem novih orodij, programiranjem robotov, urejanjem tehnološke dokumentacije, odpravljanjem napak na izdelkih, optimizacijo ciklov, simulacijami temperaturnih razmer v orodjih in še kaj bi se našlo. Tako na delovnem mestu kot v celotnem podjetju opažam veliko pripravljenost sodelavcev za pomoč in predajanje znanja, tudi medosebni odnosi so na zelo visokem nivoju. Obstoječih in prihajajočih izzivov pa vsekakor ne manjka, možnosti za rast je tako v vseh pogledih še veliko. V prostem času poskušam čim več časa preživeti zunaj, v naravi, z ženo ali s prijatelji. Rad plezam, tečem in plavam. Moj najljubši hobi pa je glasba in vse, kar je z njo povezano. Trenutno se učim igranja orglic, sicer pa igram kitaro, najraje v duetu z ženo, ki je violinistka. Če mi čas omogoča, pa kakšen vikend rad preživim tudi v delavnici, kjer kaj ustvarim iz lesa ali pa se zabavam z motocikli.

URŠKA DEMŠAR

Moje ime je Urška Demšar. Doma sem v Štutni.

Po poklicu sem šivilja – krojač. Sem srednjih let, poročena in mati dveh otrok. Prosti čas rada preživim z družino, mačkom in našo psičko. Zelo radi hodimo na izlete po Sloveniji, Avstriji in Nemčiji.

Po nekaj časa brezposelnosti sem se končno vrnila na delo. Zaposlila sem se v vaši firmi. Na srečo sem se zaposlila v obratu v Retečah, ki je blizu mojega kraja.

Vsem vam želim čim manj vročine na delovnem mestu in veliko smeha ter pozitivne energije.

NINA KEMPERLE

Sem prostovoljka, ljubiteljica in zaščitnica živali, mamica dveh odrasčajočih deklet in žena ambicioznega moža. Saj poznate pregovor, da za vsakim uspešnim moškim stoji uspešna ženska.

V svoji 15-letni karieri sem se večinoma posvetila delu v turizmu, logistiki, trženju, marketingu, kar je bil tudi namen mojega študija, sem dipl. ing. turizma.

Uživala sem v delu ter nasploh v turizmu, se skušala večkrat živjeti tudi v vlogi turista. Ker imam rada izzive, sem se poslovila od turizma z namenom, da se preizkusim še v čem drugem. Odkrito priznam tudi, da je delo v turizmu zahtevalo človeka od jutra do večera, skupaj z vikendi.

Za zaposlitev v Domelu sem se odločila ne samo zaradi bližine doma temveč tudi zaradi uspešne že več kot 70-letne tradicije Domela, ki je nastal na temeljih kovinarske zadrage Niko iz Železnikov. Poslanstvo podjetja, ki je družbeno odgovorno podjetje, je, da je družini prijazno podjetje, kjer se trudijo vzpostaviti ravnovesje med delom in družino, kar v današnjih časih ni tako enostavno in zlahka doseči.

Veliko sem že prebrala in se uspela tudi prepričati o skrbi podjetja za zaposlene, kjer se skrb začne pri zaposlenih. Rezultat tega je tudi primerno nagrajevanje delavcev ter podpiranje zdravega in aktivnega življenja, kar vse namiguje, da je vodilnim v podjetju Domel mar za zaposlene. Prepričalo me je tudi posvečanje pozornosti varstvu okolja. Pomembno se mi zdi poudariti in izpostaviti tudi vrednote podjetja, kot so ustvarjalnost in ambicioznost, odgovornost, spoštovanje in sodelovanje. Vse to in, da ne pozabim omeniti, tudi skrb ne samo za stranke temveč tudi za zaposlene je tudi pomembno dejstvo in ključno za uspešen tim, pripadnost, doseči pripadnost podjetju.

Delo v Domelu je lahko tudi izziv za profesionalno in osebno rast, kjer zaposleni pripomorejo k izboljšanju načina dela in doseganju rezultatov dela.

Zaposlena sem v obratu Reteče v montaži in proizvodnji DC-motorjev. Delo je raznovrstno, zanimivo, v hali je več ekip. Všeč mi je, ker nas med seboj odgovorni prerazporedijo, kadar je obseg dela povečan oz. prihaja do pomanjkanja zaposlenih zaradi bolezni, koriščenje dopusta. Tako si med seboj pomagamo in lepo sodelujemo, kar je tudi namen in zadolžitev vsakega zaposlenega, da dela odgovorno in ravna spoštljivo do sebe, drugih ter skrbi za varno delo in čisto okolje.

Prosti čas je čas za delo doma, druženje s prijatelji, za obisk mame ter babice, za potovanja, uživanje v koncertih, iskanje navdiha, rekreacijo, za prelevitev in uživanje v vlogi taksista med vožnjo in razvažanjem otrok v klube, kjer trenirajo. Sem ponosna mamica hčera, ki uspešno trenirata odbojko (ŽOK Partizan) ter umetnostno drsanje (Drsalni klub Kranj).

Veliko zanimivega o sebi bi lahko še napisala ali povedala, vendar mogoče kaj več ob kakšni drugi priložnosti.

JERNEJA ŽAGAR

Sem Jerneja Žagar iz Škofje Loke, stara 30 let, ekonomski tehnik.

Sem komunikativna, nasmejana, sproščena, rada se zabavam, vedno pripravljena na kaj novega.

V Domelu sem se želela zaposliti, ker je uspešno podjetje z vizijo za prihodnost.

Vem, da se bom v Domelu lahko veliko naučila in si s tem pridobila še veliko novih izkušenj v proizvodnji. Moje delovno mesto je na programu Hella »484«.

V prostem času se rada družim s prijatelji, hodim v hribe, rolam ...

URBAN POLAK

Ime mi je Urban Polak in prihajam iz Gorenjih Novakov.

Star sem 22 let in to je moja druga zaposlitev. Dve leti sem bil zaposlen v Eti Cerkno.

Zaposlitev v Domelu mi je priporočil prijatelj, predvsem pa je k odločitvi pripomogla želja po boljši službi, spremembi in novih izzivih.

Sedaj delam v proizvodnji v oddelku izdelovanje gredi na struženju na CNC-stružnem avtomatu. Moje zadolžitve so nalaganje palic v zalogovnik, manjša popravila programov, kontrola in popravljanje korektur, menjava orodij in umerjanje ter seveda kontrola delovanja stroja.

Na delovnem mestu opažam, da so moji delavci prijazni in da so pripravljene delati v ekipnem duhu.

Moji hobiji so delo na kmetiji, hoja v hribe in kolesarjenje.

MARKO KUHAR

Moje ime je Marko Kuhar. Doma sem na Visokem. V prvi zaposlitvi sem konstruiral in izdeloval orodja za izdelke iz ogljikovih vlaken in kompozitne keramike za motorna kolesa in avtomobile. Tam sem pridobil znanja iz 3D-modeliranja, programiranja CNC-frezalnih strojev in programiranja robotov Motoman. Zadnjih sedem let sem delal na področju avtomatizacije in konstruiranja naprav za avtomatizirane sisteme. Zadolžen sem bil za konstruiranje robotskih celic, robotskih prijemal in namenskih naprav za potrebe avtomatiziranih sistemov. Gospodarsko družbo Domel poznam že kar nekaj let. Všeč mi je, ker Domel razvija lastne izdelke, ki jih tudi proizvaja. Delam na delovnem mestu v PC ADP, kjer sem zadolžen za konstruiranje naprav za potrebe avtomatizacije proizvodnje. V prostem času večino časa preživim z družino. Moja velika ljubezen pa so gore.

KRISTJAN MARTIČ

Sem Kristjan Martič, prihajam iz Preske pri Medvodah, po izobrazbi sem diplomirani inženir strojništva, trenutno pa zaključujem magistrski študij – smer konstruiranje in mehanika.

Po naravi sem družaben, komunikativen, optimističen. Pri delu organiziran, zagnan, kreativen. V prostem času uživam v družbi prijateljev, rad potujem in dobro jem, všeč so mi aktivnosti na prostem, trenutno se ukvarjam s fitnessom, treniral pa sem tudi hokej, nogomet, košarko in borilne veščine.

To je moja prva zaposlitev, prej sem delal kot študent. Tekom študija sem nabral veliko znanja, predvsem so me zanimali predmeti, kot so proizvodne tehnologije, tribologija, gradiva, strojni elementi, pogoni in gonila, mehanizmi, tehnična dokumentacija, konstruiranje iz kovinskih in nekovinskih materialov - sem spada tudi veda o polimerih. Polimeri so me že od nekdaj zanimali, gre za relativno mlado gradivo, ki se čedalje bolj uveljavlja med inženirskimi materiali. Tudi tema moje magistrske naloge je raziskava na področju volumetričnega odziva plastičnih materialov. Ker se podjetje Domel ukvarja z brizganjem termoplastov in duroplastov, mi to predstavlja nov izziv, kjer bom lahko nadgradil in uporabil svoja znanja za izboljšanje procesa brizganja in tehničnih lastnosti izdelkov, s čimer bo podjetje še bolj konkurenčno in inovativno.

V Domelu – Trata sem zaposlen kot tehnolog na zabrizgavanju termoplastov.

AVTOMATSKI DEFIBRILATOR – NAPRAVA, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Sekunde in minute v življenju niso nikoli tako zelo pomembne kot takrat, ko pred nami usiha človeško življenje. V takem trenutku je življenje osebe, ki se ne odziva in ne diha, v celoti odvisno od naših hitrih reakcij, znanja temeljnih postopkov oživljanja (TPO) in možnosti uporabe AED.

V prvem tednu meseca aprila smo na vseh 4 naših lokacijah postali bogatejši za nov življenjsko pomemben pripomoček – avtomatski defibrilator. S pridobitvijo novih naprav smo pričeli tudi z usposabljanjem zaposlenih za izvajanje TPO in uporabo AED.

Katja Čemažar

Usposabljal nas je g. Robert Sabol, reševalec na postaji KC Ljubljana, ki ima v svojih 28 letih dela na terenu za sabo že več kot 30.000 intervencij. Seznanil nas je z najnovejšimi postopki TPO in podal številne nasvete tudi za druga nujna stanja. TPO in uporabo AED smo vadili tudi praktično na lutki in z uporabo šolskega defibrilatorja. Število udeležencev usposabljanja je v dveh mesecih doseglo okroglo številko 200. Nove delavnice usposabljanja bomo izvedli zopet v septembru.

Pa na kratko pogledimo, kaj pravzaprav je AED. To je prenosna elektronska naprava, ki je sposobna zaznati motnjo srčnega ritma pri človeku. S pomočjo električnega sunka pa lahko srce »zresetira« in s tem reši življenje.

Vsi 4 naši AED-ji so kompatibilni z defibrilatorji, ki jih uporablja NMP Škofja Loka, pa tudi vse prehospitane enote NMP v Sloveniji. Sestavljen je iz ohišja z baterijo, iz katerega izhajata dve nalepki – elektrodi. Na ohišju najdemo 2 gumba – rumenega, s katerim odpremo pokrov AED-ja in vklopimo napravo, ter rdečega za proženje električnega sunka. Tam je tudi zvočnik, preko katerega nam aparat daje glasovna navodila v slovenskem jeziku in nas vodi skozi postopke, ki jih moramo pri oživljanju izvajati. Uporaba je varna in enostavna, uporablja ga lahko prav vsak.

Aparat sam po sebi seveda ne rešuje življenj, je pa izredno dobrodošel in učinkovit dodatek pri oživljanju s stisi oz. masažo srca (kot laiki v 99,9% ne bomo izvajali/ne bomo upali ali želeli izvajati umetnega dihanja, razen če gre za utopljeno osebo, kjer pa je potrebnih prvih 5 vpihov usta na usta). Z oživljanjem z uporabo AED-ja lahko naredimo toliko kot celotna reševalna ekipa, ki prispe kasneje – lahko rešimo življenje!

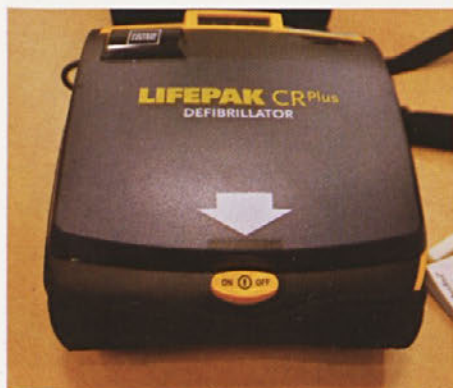

Pa na kratko ponovimo, kako poteka oživljanje osebe, ki ne diha in se ne odziva.

1. Ko pristopimo k osebi pazimo da je VARNO, jo rahlo stresemo in oговорimo, npr. z: »Gospod/gospa, ste v redu?«
2. Če se oseba ne odziva, pokličemo NA POMOČ (pridobimo pozornost okolice), preverimo dihanje – pri tem položimo eno roko na čelo, drugo pod brado in glavo rahlo zvrnemo nazaj, spodnjo čeljust privzdignemo navzgor. Uho prislonimo k nosu in ustom ponesrečenca in hkrati z očmi spremljamo, ali se prsni koš dviga ali ne. Spremljamo (gledamo, poslušamo, čutimo) in opazujemo 10 sekund. V primeru, da ugotovimo, da oseba ne diha ali ne diha normalno, pričnemo z oživljanjem. Če smo v dvomih, ravnamo kot da oseba NE diha. Kot laiki, ki pri sebi nimamo balona za predihavanje ali žepne dihalne maske, **se držimo najnovejših navodil – delamo samo stise prsnega koša 100-120/min, globina vsaj 5 cm in ne več kot 6 cm.**
3. V kolikor smo sami, čimprej poskušamo priklicati pomoč okolice, ki bo poskrbela za prinos AED-ja in opravilo klic na 112 (če smo sami, telefon odložimo na tla, vključimo zvočnik, vmes pa še vedno lahko delamo stise prsnega koša).
4. Ko nekdo iz okolice prinese AED, ne prekinjamo stisov prsnega koša, ga čimprej priključimo na žrtev. Vsaka od elektrod ima narisanost mesto na telesu, kamor jo namestimo. V primeru, da gre za zelo poraščeno moško osebo, je v torbici poleg AED-ja britvica, s katero kar na suho pobrižemo dlake, da lahko

- elektrodo prilepimo na golo kožo. Tako poskrbimo, da med elektrodo in telesom ne bo praznega prostora ali zračnega žepa in bo sunek elektrike deloval kot mora. Elektrodama odlepimo spodnjo stran in ju s sliko navzgor prilepimo na določeno mesto na telesu (desna stran prsnega koša pod ključnico stran od prsnice, ne na prsno bradavico, prsnica in leva stran linija pazduhe proti kolku). Med nameščanjem elektrod ne prekinemo s stisi prsnega koša.
5. Aparat bo začel s skeniranjem stanja žrtev – če bo potrebno izvesti šok, vas bo na to opozoril. Ko se aparat polni (glasen piskajoč zvok), izvajamo stise! Ob koncu polnjenja glasno opozorite vse prisotne, da se od žrtev odmaknejo, in nato pritisnite na rdeč gumb za proženje AED-ja. Potem poslušajte navodila, ki vam jih da AED.
 6. V primeru, da smo pri oživljanju uspešni in nam žrtev uspe »dobiti nazaj«, elektrode pustimo na svojih mestih, saj nikoli ne vemo, kdaj nam bo oseba ponovno prenehala dihati. Poleg tega bo ekipa NMP naše elektrode z lahkoto preklpila na njihov AED.
 7. Ko pride ekipa NMP, poskrbimo, da jim posredujemo čim več informacij, saj smo bili mi tisti, ki smo našli žrtev in se trudili, da jo oživimo.

Vsi naši AED-ji, razen tistega v enoti Reteče, bodo dostopni tudi za javnost. V službi VZD se bomo potrudili, da bodo taka usposabljanja postala stalnica. Saj veste - znanje je tista stvar, ki vam je nihče ne more vzeti. Znanje s področja TPO-ja in uporabe AED-ja pa nam lahko koristi prav povsod, tudi v našem domačem okolju!

DEŽELA

KONTRASTOV

Nina Drol

Letošnja strokovna ekskurzija nas je po izboru članov sveta delavcev kapitalsko povezanih družb in članov IO SKEI vodila v deželo, ki leži na vzhodnem delu Balkanskega polotoka. Za Bolgarijo smo slišali vsi, večina pa razen za nekaj dokaj negativno obarvanih stereotipov, ki se tičejo ciganon, siromakov, nekdanjega socializma, kaj natančnega o njej ni znala povedati. Vključno z mano. V turistični agenciji Oliver turizem so nam pripravili zanimivo potovanje, še dodatno pa ga je popestril zgovorni vodič in lastnik agencije g. Oliver Čobec, s katerim smo odkrivali preteklost in lepote Bolgarije.

Prvega junija nas je domači prevoznik Špik z avtobusom odpeljal na letališče Jožeta Pučnika, od koder smo se z letalskim prevoznikom Air Serbia odpeljali do Beograda. Tam smo »presedli« na letalo za Sofijo, glavno mesto Bolgarije, ki leži na jugozahodu države, blizu meje s Srbijo. Čeravno je imelo letalo turbopropellerske motorje, kar na prvi pogled deluje nekako »iz mode« in mnoge navdaja z nezaupanjem, se razen malo večjega hrupa v trupu letala izkaže, da potniku malo počasnejše letenje (od 500 – 600 km/h na višini približno 7000 m) omogoča bolj realen vpogled na kraje, nad katerimi potuje. Bolgarija je že iz zraka delovala kot dežela neskončnih planot, nižavij in kotlin, kar se je kasneje na potovanju z avtobusom tudi potrdilo. Po sredini države, od zahoda proti vzhodu, se vleče Stara planina ali Balkan, več kot 600 km dolgo in 50 – 70 km široko gorstvo, po katerem je Balkanski polotok dobil svoje ime. Po pristanku v Sofiji smo na letališču najprej zamenjali evre v bolgarske leve. Za 50 evrov jih dobiš malo manj kot 100, kar je obetalo za nas precej ugodne cene izdelkov in storitev. Na letališču se prvič srečaš z ljudmi. Poleg turistov seveda tudi z domačini. Največ prebivalcev je po narodnosti Bolgarov (86 %), ki govorijo bolgarski jezik. Največja narodna manjšina so Turki (ok. 800.000, 10 %), ki so bili v socialističnem obdobju izpostavljeni močni prisilni bolgarizaciji. Po letu 1989 se jih je izselilo okoli 300.000, največ v Turčijo. V Rodopih živi okoli 200.000 islamiziranih Bolgarov (Pomaki), Makedonci (ok. 2000), ki se prištevajo k Bolgarom in niso priznani za narodno manjšino. V Bolgariji živi tudi več kot 300.000 Romov (4 % preb.). Versko opredeljeni prebivalci so večinoma pravoslavni (avtokefalna bolgarska pravoslavna cerkev), Turki in Pomaki so večinoma muslimani, čeprav se majhen del Turkov in dobra polovica Romov opredeljuje kot kristjani (pravoslavni, katoliki in evangeličani). Srečali smo se tudi z bolgarskim jezikom oziroma s pisavo – cirilico. Nekateri smo obujali znanje iz šolskih dni, vendar ni kaj prida pomagalo, ker nismo znali razvozlati pomena besed.

Ob izstopu iz letališke stavbe nas je objel dokaj vlažen in vroč zrak, tako da smo jo hitro mahnilo proti ohlajenemu avtobusu, ki nas je že čakal na parkirišču in nas odpeljal na panoramsko vožnjo po Sofiji. Mesto se nahaja na polju, obdanem z visokimi planinami, bogatimi z geotermalno

vodo, na katerih je bilo kljub vročini še vedno opaziti zaplate snega. V mestu prevladuje za socializem tako značilna funkcionalistična gradnja s stavbami, katerih videz je podrejen funkciji. Vendar je to le prvi vtis. Za nezanimivimi, na pol razpadajočimi betonskimi soseskami polpretekle zgodovine se skriva država leva, dežela z bogato tradicijo in živahno folkloro.

Mesto je bilo osnovano pred sedem tisoč leti in je drugo najstarejše v Evropi. V svoji zgodovini je imelo več imen, ostanki starega mesta pa so vidni še danes. Car Konstantin Veliki je prvotno tračansko naselje Serdiko (kot se je mesto imenovalo v antiki) imenoval s »svojim Rimom«. Sofija je med vladavino kana Kruma leta 809 postala del prvega bolgarskega cesarstva. Dobila je bolgarsko ime Sredec in se razvila v pomembno trdnjavo in upravno središče. Od 12. do 14. stoletja je bil Sredec mesto, v katerem sta cvetela trgovina in obrt. Leta 1376 so ga po cerkvi svete Sofije preimenovali v Sofijo (sv. Sofija, tj. modrost božja je sinonim in eden zgodnjih imen za mladega Jezusa Kristusa), vendar so do 16. stoletja, ko je začelo postopoma prevladovati novo ime, uporabljali obe imeni. Sofijo je leta 1382 osvojilo Osmansko cesarstvo in postalo glavno mesto turške province Rumelije. Leta 1878 so ga prevzeli Rusi in je postal glavno mesto neodvisne Bolgarije leta 1879. V času druge svetovne vojne so Rusi osvojili Sofijo in pronemško Bolgarijo.

Kljub muhasti vremenski napovedi smo v Sofiji ujeli sončno vreme, kar nam je omogočilo sprehod in ogled samega centra mesta. Tam je bazilika svete Sofije, ki je bila zgrajena v 6. stoletju, v času vladanja Justinijana. Ena glavnih znamenitosti mesta pa je cerkev Aleksandra Nevskega, imenovana po ruskem svetniku. Bolgari so jo zgradili v spomin na ruske žrtve, ki so sodelovale pri osvoboditvi Bolgarije izpod turške nadvlade. Pozlačena kupola uvršča cerkev med največje arhitekturne dosežke na Balkanu. Notranjost cerkve krasi italijanski marmor, ortodoksni čar vzhoda pa obiskovalcu pričarajo egipčanski alabaster, brazilski oniks in zlati mozaiki. Zgrajena je v neobizantinskem stilu. Sprehodili smo se tudi mimo rotunde sv. Jurija, sinagoge, parlamenta, univerze, spomenika Vasilija Levskega ... Ceste so tlakovane z rumenkastim kamenjem, tako da mi je prišla na misel tista opečnata rumena cesta, ki je v pripovedi Čarovnik iz Oza Dorotejo s prijateljeli vodila v Smaragdno mesto. Nas je po ogledu znamenitosti in nekaj prostega časa za raziskovanje mesta pripeljala nazaj pred katedralo Aleksandra Nevskega, kjer smo naredili skupinsko fotografijo in se namestili v avtobus. Ulil se je dež, nas pa je čakala nekajurna vožnja do vinske kleti Todoroff v vasi Brestovica pri mestu Plovdiv. Ceste so v presenetljivo dobrem stanju in dobro označene, zato smo potovali udobno in hitro. Tja smo prispeli

Biser Črnega morja - obmorsko mesto Nessebar

v poznih večernih urah. Najprej smo si ogledali vinsko klet in ugotovili, da ima Bolgarija zelo razvito vinogradništvo. Vino je poleg piva in rakije tudi ena izmed najbolj priljubljenih alkoholnih pijač v državi. Po ogledu nas je v zares lepih prostorih tega »vinskega dvorca« čakala večerja z degustacijo vin. Bolgari namesto juhe postrežejo s solato, mi smo dobili krompirjevo. Sledil je piščanec z zelenjavo in nato sladica. Tu smo se prvič srečali – bom rekla, kar s »slavnim« bolgarskim jogurtom, ker je name pustil res izreden vtis. Ta naj bi bil zaradi posebne bakterije najbolj zdrav jogurt v Evropi. Znano je, da so »kiselo mljako« fermentirali že davni Tračani s telesno temperaturo v vrečkah iz ovčje kože, obešenih okrog pasu. Oblit s figovo marmelado, rahel kot oblak in ob kapljici trpkega rdečega vina je res posebno doživetje. Dan smo zaključili z namestitvijo v hotelu v 15 km oddaljenem Plovdivu, drugem največjem mestu Bolgarije.

Po zajtrku smo se naslednjega dne odpravili na ogled najznamenitejšega mesta severne Trakije, ki leži na obeh bregovih reke Maritsa, ponaša pa se z lepimi nakupovalnimi promenadami ter številnimi parki. Gre za starodavno mesto, na katerega so imela vpliv mnoga zgodovinska obdobja. Razdeljeno je na stari in novi del. V mestu je več kot 200 arheoloških najdišč, od katerih je 30 najdišč nacionalnega pomena. V mestu sta kar dve rimski gledališči, ostanki srednjeveškega obzidja in stolpov, turška kopališča in mošeje. Dobro je ohranjena mestna četrt iz obdobja prebujanja narodne zavesti s čudovitimi hišami, cerkvami in ozkimi tlakovanimi ulicami. V mestu so tudi številni muzeji, galerije in druge kulturne ustanove. »Donji grad«, kot imenujejo novi del, pa je moderni trgovski in kulturni center, z veliko možnostmi za zabavo. Plovdiv je bil imenovan za evropsko prestolnico kulture leta 2019 in priprave na ta dogodek so že v teku. Po ogledu mesta nas je zopet čakala nekajurna vožnja proti Črnemu morju. Za Slovence, vajenega goste poseljenosti, je vožnja mimo neskončnih travnatih prostranstev zanimiva. Nikjer ničesar, ne živali ne človeka, kaj šele bivališča. Nič. Samo cesta in zelena prostranost. Na čase me je modrozeleno pokrajina, obdana v rahle meglice, spominjala na toskansko. Le še kako cipreso bi bilo potrebno dodati v to morje zelenine. Po nekajurni vožnji je pokrajina postala bolj obljudena, obdelana. Ko smo ugledali še nasade trte, smo vedeli, da se bližamo naslednjemu cilju, kosilu v vinski kleti bratov Minkov. Vinogradništvo je donosen posel, temu so priča lični mali »dvorci« vinarjev. Tako nekako nebolgarsko delujejo, že s samo velikostjo in urejenostjo. Sploh je ta kontrast občutiti, ko se do njih pelješ skozi naselja

Antično gledališče v Plovdivu

res majhnih hišic, nekatere so vegaste, kot postrani stoječe gobe v gozdu, da se sprašuješ, če v njih resnično kdo živi, dokler na pragu ne zagledaš človeka. Velikokrat so to Romi, ki živijo skromno. Od tod najbrž tisti občutek vinarskih »palač«. Tokrat so nam postregli s priljubljeno šopsko solato, ki nas je osvežila, nato je sledilo meso z zelenjavo in še sladica. Ob vsaki jedi smo zopet poizkušali okusna bolgarska vina. Po kosilu nas je čakalo še nekaj vožnje do bisera Črnega morja, obmorskega letovišča Nessebar. To je starodavno mesto in eno od najbolj priljubljenih bolgarskih črnomoških letovišč. Najslavnejša in največja mestna plaža je Sončna plaža neposredno severno od mesta. Mesto spada v provinco Burgas in je upravno središče občine Nessebar. Pogosto ga imenujejo tudi mesto muzej, saj ima za seboj kar tri tisočletja zelo razgibane zgodovine. Pripadal je več civilizacijam. Najstarejši del mesta je na polotoku, ki je bil nekoč otok, zdaj pa je s celino povezan z ozkim umetnim nasipom. Bogastvo zgodovinskih zgradb je spodbudilo Unesco, da je leta 1983 celo mesto uvrstil na seznam svetovne kulturne dediščine. Po nastanitvi v hotelu smo se odpravili na leseno barko, ki nas je čakala »parkirana« v zalivu. Na pomolu je bila košara, kamor smo morali odložiti čevlje, ter se bosi vzpeti na barko. Vse lepo in prav, kadar je sončno vreme. Ker pa se je pripravljalo na nevihto, je bilo precej mrzlo, tako da je marsikoga precej zeblo v podplate. Ob zvokih domačih slovenskih popevk in napevov smo zajadrili na odprto morje ter obkročili zaliv. Črno morje ima velik pritok sladke vode in zaradi tega polsln ekosistem. V njem uspeva okoli 180 vrst rib, ostalih organizmov je manj kot v običajnem morju. Zaradi hranil iz sladkih voda redno cveti fitoplankton. V času našega obiska je morje imelo mlečno sinjo barvo. Kot nekje na kakšnem tihomorskem otočju, vendar se skozi vodo ne vidi dna. Videli pa smo delfine, ki so spremljali barko. Obala je popolnoma pozidana, nekateri hoteli so zgrajeni na pol ter propadajo, ker se je gradnja ustavila. Značilen bolgarski kontrast. Po večerji na barki smo

Cerkev Kristusovega rojstva v vasi Šipka

zapluli nazaj proti izhodišču in se še vedno z vetrom v laseh odpravili vsak po svoje raziskovat to priljubljeno obmorsko letovišče.

Naslednje jutro smo se po zajtrku odpeljali proti Kazanlaku, kjer se razteza 130 kilometrov dolga dolina, v kateri se nahajajo čudovita polja vrtnic. Že stoletja je Dolina vrtnic glavni izvor cvetov damaščank (rosa damascena), ki jih uporabljajo za pridobivanje rožnega olja za nadaljnjo izdelavo kozmetičnih proizvodov na bazi vrtnic. Za izdelavo enega kilograma olja vrtnic je potrebnih kar 3,5 ton cvetov, zato čisto olje vrtnic včasih poimenujejo tudi »rožnato zlato« ali »tekoče zlato«. Temu primerna je tudi cena olja. Dolina je poleg nasadov vrtnic posuta tudi s tračanskimi grobnicami, najbolj impresivna med njimi pa se nahaja prav v mestu in izhaja iz konca 4. ter začetka 3. st. pr. n. št. Ob vhodu in v glavni grobnici so nas očarale veličastne freske, ki predstavljajo scene svetega in vojnega življenja Tračanov. Nepoznan umetnik je ustvaril čudovito delo, ki se od leta 1979 uvršča pod UNESCO-vo zaščito. Nakupili smo izdelke iz vrtnic, izkazal se je tudi moški del popotnikov, ki je prav tako zavzeto preizkušal parfume. V oblaku rožnatih vonjav smo se odpeljali proti nacionalnemu parku Šipka, muzeju na odprtem, ki je nastal na kraju krvavih osvobodilnih borb rusko-turške vojne leta 1870, ki so končale turško vladavino na Balkanu. Šipka predstavlja planinski vrh, s katerega se ponuja veličastna panorama na severno in južno Bolgarijo, kot tudi prekrasen planinski prelaz čez Staro planino – planino Balkan, na nadmorski višini 1.150 m. V vasi Šipka smo obiskali tamkajšnjo spominsko cerkev oz. cerkev Kristusovega rojstva, posvečeno ruskim in bolgarskim borcem za svobodo dežele. Še vedno obdani z vonjem vrtnic smo se odpeljali do etnografskega muzeja na prostem Etar, ki predstavlja primere arhitekture in 20 rokodelskih delavnic; od krznarjev, proizvajalcev zvonov, glasbenih instrumentov, ikonopisja, ... Navdušeni smo bili nad naravnim »pralnim strojem« za pranje volne ter starimi bolgarskimi hišami. Po kosilu smo se odpeljali naprej, tokrat nas je čakalo Veliko Tarnovo, mesto ob reki Jantri v severni osrednji Bolgariji. Bilo je prestolnica drugega bolgarskega cesarstva (1185–1396/1422), zato se pogosto omenja kot mesto carjev. Zaradi svoje edinstvene arhitekture je priljubljena turistična destinacija. Stari del mesta stoji na treh gričih - Carevcu, Trapezici in Sveti gori, pod katerimi se vijugajo meandri Jantre. Trapezica je znana po številnih cerkvah in rezidencah nekdanjega bolgarskega plemstva. V srednjem veku je bilo Veliko Tarnovo eno od glavnih evropskih kulturnih središč. Sedaj je pomembno upravno, gospodarsko, izobraževalno in kulturno središče severne Bolgarije. Vzpeli smo se na trdnjavo Carevec, ki ima mogočno obzidje, debelo do 3,6 m, in troje vrat. Glavna vrata z dviznim mostom so na ozkem skalnem grebenu na najbolj zahodni točki obzidja. Druga vrata so 180 m severno, tretja vrata, ki so obstajala do leta 1889, pa 450 m jugovzhodno od njih. Palačni kompleks je na osrednjem ravnem delu griča in meri 4.872 m². Obdan je bil z notranjim obzidjem, dvema obrambnima stolpoma in dvema vhodoma, glavnim na severni in drugim na južni strani obzidja. V njem so bili prestolna dvorana, palačna cerkev in cesarjevi bivalni prostori. Na vrhu griča je kompleks patriarhata, ki meri 3.000 m². Patriarhalna stolnica Kristusovega vnebovzeta je bila zgrajena leta 1981 na temeljih zgodnjekrščanske cerkve. Poslikana je bila leta 1985. Freske so naslikane v modernističnem in ne v tradicionalnem

Etnografski muzej na prostem Etar

pravoslavnem slogu in prikazujejo običajne verske teme in tragične dogodke iz zgodovine drugega bolgarskega cesarstva. V srednjem veku so na pobočjih Carevca in pod njim zgradili stanovanjske hiše, obrtne delavnice in številne cerkve ter samostane. Arheologi so odkrili ostanke 400 stanovanjskih hiš, razdeljenih na četrti, več kot 22 cerkva in 4 samostanov. Na skrajnem severu trdnjave je stena nad reko Jantra, s katere so metali na smrt obsojene izdajalce. Njihova trupla so padla v reko. Po vzponu na trdnjavo smo se prežeti s pripovedjo o preteklosti nastanili v hotelu izven mesta. Zvečer nas je čakal ogled znamenitega spektakla – »laser šova« na trdnjavi s predstavitevijo bolgarske zgodovine. Slabe pol ure trajajoča vizualno-glasbena predstava nas je močno prevzela, kasneje pa nekatere tudi ogled nogometne tekme med Juventusom in Real Madridom na hotelski televiziji.

Zadnji dan izleta, v nedeljo, nas je čakala pot do Sofije, kjer smo se na kosilu resnično obilno najedli, tako da smo se bali, če ne bo letalo ob vzletu imelo težave. Poslovili smo se od prijaznega voznika in se odpravili opraviti vse »procedure na letališču«. Vajo smo ponovili še enkrat na beograjskem letališču in se skozi oblake in turbulence varno pripeljali do domačega letališča, kamor smo prispeli v zgodnjih večernih urah. Pustolovščina »Bolgarija« se je tako zaključila. Pustolovščina »raziskujemo kontraste« ... Na avtocesti so nas prehitevali zadnji modeli Mercedesov in ostalih luksuznih avtomobilov nemških znamk, prav tako pa so nas uspele prehiteli tudi tiste prve verzije škod in ostalih avtomobilov iz sredine prejšnjega stoletja. Kadar pritrdijo, odkimajo z glavo in nasprotno, tudi to utegne koga zmesti. Imajo pa res najboljši jogurt. In zagotovo še marsikaj, kar nam v kratkih štirih dnevih ni uspelo odkriti. Spoznali smo namreč deželo, polno nasprotujočih si občutkov. Ostanke časov velikih vladarjev se prepletajo z napol porušeno bližnjo preteklostjo - vdor modernizacije in nove dobe je neizbežen. Na trenutke se človek zamisli, kakšen vpliv imajo na določeno obdobje in posledično prebivalstvo neke države odločitve vladarjev, politikov. Lahko prinesejo blaginjo in razcvet ali pa lakoto in propad, srečo ali pa strah in žalost. Bolgarija je doživela in preživela marsikaj. V človeku pa brezkompromisno pusti svojevrsten pečat.

V imenu vseh udeležencev izleta se zahvaljujem vodstvu Domela, ki nam je omogočilo strokovno ekskurzijo.

Naravni pralni stroj za pranje volne

Veliko Tarnovo

KAKO

KOMUNICIRATI Z LJUDMI Z DRUGEGA PLANETA

Z besedo komunikacija nas bombardirajo praktično na vsakem koraku. Ves čas poslušamo, kako pomembna je, kako nujno jo je treba obvladovati, kako nam bo olajšala ne samo naše delo in poslovanje temveč tudi naše življenje in tako naprej. Kljub temu pa se še vedno ne zavedamo pomena tega, kar nam lahko omogoča učinkovita komunikacija.

Izpopolnjevanje in nadgrajevanje tako osebnih kot poslovnih komunikacij postavljamo na stranski tir in se ji ne posvečamo, saj menimo, da znamo vsi komunicirati, tako ali drugače, z nekaterimi lažje, z drugimi težje, ker tako pač je. Pa je res tako, ali je to samo izgovor naše neučinkovite komunikacije sem ter tja. Ali res ne moremo vplivati na to, kako se razumemo z ljudmi, tudi tistimi, ki so za nas kot da bi bili z drugega planeta?

Anja Križnik Tomažin
Trenerka in coach

Zakaj nastane konflikt

Nekateri ljudje imajo drugačne vrednote kot mi, drugačna prepričanja, stvari vidijo drugače, se drugače vedejo, izražajo, rešujejo in dosegajo naloge ter usmerjajo in vodijo time. Ne razumejo, kaj je pomembno nam, zakaj mi vidimo stvari drugače in obratno – ni jim jasno, zakaj mi ne razumemo njih. Z njimi vse prehitro zaidemo v konflikt.

Zakaj bi se sploh trudili z njimi? Ker so del našega življenja. To so lahko naši sodelavci, poslovni partnerji, naročniki, kupci, uporabniki, konkurenti ali celo člani družine. Z njimi pač moramo komunicirati, ker se temu ali nočemo ali ne moremo izogniti.

Slaba komunikacija nam ne prinese nič drugega kot slabe odnose, nepotrebne konflikte, ki uničujejo naše delovanje in vplivajo na moralo ter motivacijo tako nas kot drugih. V time prinašajo razdor, slabo klimo in povečano število bolniških, fluktuacijo delovne sile, posledično pa tudi izgubo poslovnega ugleda in strank, neučinkovito prodajo in nabavo, nedoseganje zastavljenih ciljev ter poslovnih rezultatov.

Zanimivo je, da ob vsem tem velikokrat slišimo besede »nisem jaz kriv, z njimi se ne da delati«, »oni niso razumeli« ipd. Redko pa ljudje pomislimo in se zavedamo, da smo sami krivi za nastalo situacijo in da tiči **vzrok za nerazumevanje v naši nezmožnosti prilagajanja**.

Dejanja so odraz motivacije

Ljudje drug drugega ocenjujemo po vedenju in dejanjih. Redko pa se vprašamo, kaj je tisto, kar vodi to vedenje. Vedenje je odraz naših vrednot, naše notranje motivacije in našega namena. Če je vedenje tisto, kar počnemo, je motivacija vzrok za to, kar počnemo. Recimo: moja notranja motivacija je biti dobra mama, moj namen je vzgojiti samostojnega, odgovornega, delovnega, razgledanega in aktivnega človeka, zato svoji hčeri vzgajam, ju usmerjam, jima postavljam meje in jima tudi marsikaj prepovem. V tistem trenutku jima je to zoprno, jaz sem njima tečna, ker seveda ne vidita pa moje notranje motivacije, ki je vzrok mojega vedenja.

Naša notranja motivacija, naša prepričanja in vrednote, v katere globoko verjamemo in nas v življenju označujejo, da smo to, kar smo, narekujejo naše vedenje. Ker pa smo si ljudje različni in imamo različne **sistem vrednot, ki nas motivira**, je tudi naše vedenje drugačno.

Poznavanje različnih sistemov vrednot je **ključ do razumevanja sebe in drugih**. Ko vemo, kaj je pomembno določenim ljudem, si lahko natančneje razložimo njihova dejanja in besede ter izberemo boljši pristop h komunikaciji.

Razumevanje skozi trikotnik sistema vrednot

Različne sisteme vrednot, ki nas v življenju motivirajo, pa ni mogoče zlahka opaziti in identificirati, če za to nimamo potrebnih orodij. Ko in če ta orodja poznamo in usvojimo znanje, ki nam ga ponujajo, lahko veliko lažje gradimo naše razumevanje drugih, predvsem pa razumevanje samega sebe. Lažje prepoznamo tudi reakcije na konflikte in se učinkoviteje odzovemo nanje, saj imamo več možnosti izbire, če se naučimo različnih tehnik preprečevanja in upravljanja konfliktnih situacij. Enostavno povedano, naučimo se gledati na stvari z različnih zornih kotov, skozi druge oči, začnemo razumeti naše filtre in tudi filtre drugih ljudi in šele tako vidimo in razumemo, zakaj se določeni ljudje vedejo drugače kot mi in zakaj so jim v življenju pomembne druge stvari kot nam.

Ko enkrat to obvladamo, se začne naša komunikacija bistveno spreminjati in prilagajati, tako da začnemo na določene situacije gledati skozi vrednote, ki so nam po prepričanju lahko zelo daleč. S tem dosegamo učinkovitejšo komunikacijo in boljše razumevanje s sogovorniki, kar nam bistveno izboljša kakovost življenja tako poslovno kot tudi zasebno.

Dobra in učinkovita komunikacija ni nekaj, kar nam je prirojeno. Ozaveščanje, spoznavanje, upoštevanje in uporaba zakonov komunikacije, ovir v komunikaciji ter učinkovitih načinov pošiljanja in sprejemanja sporočil je nekaj, česar bi se morali sistematično učiti in vaditi od najzgodnejših let. Ti elementi bi morali postati pravzaprav temeljni predmet vseživljenjskega učenja.

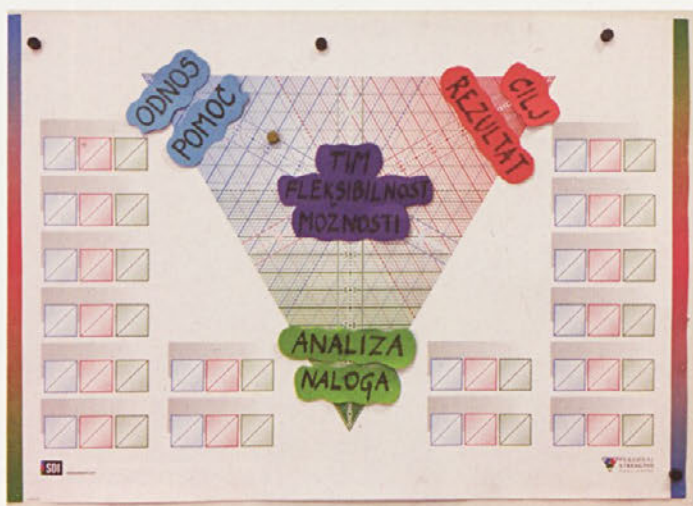
Sodelovanje z Domelom

Zelo sem vesela, da se je vodstvo Domela odločilo svoje zaposlene vključiti v izobraževanje z orodjem Strengths Deployment Inventory (SDI®), ki je svetovno priznano orodje za uspešen osebni razvoj in učinkovito delo v skupinah.

Posebnost orodja SDI je, da **obravnava motivacijo, ki vodi k dejanjem**.

SDI je zelo uporabno orodje za **samospoznavanje**, s katerim lahko odkrijete lastne sposobnosti za preoblikovanje vaše komunikacije, učinkovitejšega vodenja različnih ljudi, vzpostavljanja medsebojnih odnosov in življenja nasploh. SDI ljudem pomaga tako, da se naučijo **ceniti raznolikost**, jih spodbuja k **učinkovitejši komunikaciji** ter jih uči **uspešno reševati medsebojne konflikte**. Za razliko od drugih orodij za spoznavanje osebnosti gre SDI nekoliko dlje od samega vedenja, saj skuša prepoznati motivacijo. Tako pomaga odgovoriti na vprašanje, zakaj se posamezniki vedejo tako, kot se. Dejanja druge osebe je namreč lažje sprejeti, če razumemo njene motive in namene. Na podlagi tega lahko razumemo tudi njeno vedenje.

Doseganje poslovnih ciljev je odvisno tudi od sposobnosti sodelovanja med posamezniki, ki imajo različne vrednote, vedenje, izražanje in komuniciranje.

MESTO

BLIŠČA SREDI PUŠČAVE

Nina Drol

Alenka Ktrašnik se je januarja odpravila na tedensko potovanje v Dubaj, Teja Bertonec pa je v Dubaju in Abu Dabiju preživela zadnji teden februarja.

Združeni arabski emirati ležijo na jugovzhodnem delu arabskega polotoka in mejijo na Saudsko Arabijo in Oman, obdaja jih Perzijski zaliv na severu. Sestavlja jih federacija sedmih samostojnih ureditev, ustanovljena leta 1971, ko so se Britanci umaknili iz Perzijskega zaliva. Dubaj in Abu Dabi sta najpremožnejša in finančno najpomembnejša emirata, Dubaj pa se ponaša tudi kot največje mesto ZAE, saj v njem živi približno 2,1 milijona prebivalcev. Imajo značilno puščavsko podnebje in kar 4/5 pokrajine pokriva puščava. Od maja do septembra je povprečna temperatura obalnih mest malo pod 40 stopinjami Celzija, preostanek leta se povprečna temperatura giblje med 22 in 30 stopinjami, z zelo malo padavinami.

V Dubaj vodijo številne letalske poti. Alenka je izbrala polet z Brnika prek Istanbula, Teja pa se je odločila za let Benetke – Doha – Dubaj. Obe sta bili ob prihodu iz mrzle evropske zime v prijetno toplo podnebje navdušeni in poletna garderoba je takoj zamenjala zimsko. Najprej sta bili previdni, če mogoče kulturno izročilo ne zahteva bolj konzervativnega načina oblačenja tudi za obiskovalce, vendar je na ulicah mrgolelo turistk v lahkih poletnih mini kričih in hlačkah, tako da sta brez skrbi

Umetni otok Palm Jumeirah

opustili misel na prevroče dolge hlače in majice. Edino ob obisku mošeje v Abu Dabiju, kamor je odpotovala z avtobusom, je bila Teja s prijateljicami deležna popolne stilske preobrazbe: odpeljali so jih v posebno sobo in jih oblekli v abaye, oblačila, ki so jih zakrila, kot zapoveduje muslimanska tradicija. Mošeja

Šejka Zayed v Abu Dabiju je ime dobila po prvem predsedniku Združenih Arabskih Emiratov. Šejk Zayed bin Sultan Al Nahyan je z njo hotel povezati pripadnike različnih ver in s tem med njimi ustvariti harmonijo. Mošeja je tretja največja na svetu (za mošejama v Meki in Medini), sprejme 40.000 vernikov in pokriva kar 22.000 kvadratnih metrov. Beli marmor, ki od zunaj krasi mošejo, je pripeljan iz Grčije. Mogočna belina, ki jo krasi nešteto poldragih kamnov, več kot 1000 stebrov, 82 marmornih kupol, največja ročno tkana preproga na svetu, največji lesteneč na svetu, kristal, zlato, je po Tejinih besedah res občudovanja vredna. Če že omenjamo zlato, sta si z Alenko edini, da je bil sprehod skozi dubajsko tržnico pravo doživetje za čutila. Raznovrstna ponudba od umetelnih izdelkov domače obrti do kiča, najrazličnejših rut in ostalih oblačil, oreščkov, suhega sadja, začimb, rib in seveda zlata. Potrebno se je pogajati za ceno, prodajalci to pričakujejo. Obe sta doživeli izkušnjo, ko ti prodajalec ovije turban okoli glave, češ, kar kupi ga. V Alenkinem primeru je to sicer doživel mož Matjaž, pa vseeno. Prodajalci znajo biti zelo vztrajni. Od nabitosti polnega mestnega vrveža se lahko odmaknete z obiskom Burj Khalifa (Burdž Kalifa – Stolp Kalifa), nebotičnika zgrajenega leta 2010, visokega častitljivih 828 m, s 163 nadstropji. Zvečer si z nebotičnika lahko ogledate spektakularni razgled na Fontane. Tako se imenujejo vodometi, ki v ritmu glasbe brizgajo

Miracle Garden, botanični vrt

Pogled s 124 nadstropja Kalife

vodo v zrak do višine 50 m. Karto za Burj Khalifo in večino znamenitosti je priporočljivo kupiti preko spleta že od doma, saj je strošek nakupa veliko manjši, kot če jo kupiš na licu mesta. Poleg tega se izogneš dolgim vrstam čakajočih pred okenci za prodajo vstopnic. Mesto je polno arhitekturnih presežkov, novih, modernih stavb. Ljubitelji zgodovine si starejši del Dubaja tako lahko ogledajo na obeh straneh Dubai Creeka, kjer se razprostira tudi eden najstarejših predelov imenovan Bastakiya z značilnimi tradicionalnimi arabskimi hišami, ograjenimi z visokimi kamnitimi zidovi, ki so nekoč varovali zasebnost bogatih arabskih trgovcev. Mnoge hiše so preurejene v lokale in prijetne umetnostne galerije. Podoben pridih preteklosti obiskovalec lahko doživi tudi v predelih Deira in Bur Dubai. Do vseh znamenitosti se najlažje da priti kar z metrom. Alenko je navdušilo, kako enostavno je bilo tako potovanje. Metroji vozijo pogosto, in vsakih pet minut, cena je zelo ugodna, do večjih znamenitosti vodijo celo klimatizirani tuneli. S karto za metro se je možno voziti tudi z vsemi avtobusi v Dubaju. Edinole to je potrebno paziti, je ugotovila Alenka, da so nekateri deli metroja namenjeni samo ženskam. Tiste, ki so namenjeni moškim, pa lahko uporabljata oba spola. Enako je ugotovila tudi Teja, ki se je s prijateljicami vozila po mestu s taksijem. Ker so bile tri, je bil cenovno ugoden tudi ta način. Voznice so bile celo ženske, z njimi pa se lahko peljejo zgolj ženske. Zanimiva je Tejina prigoda, ko je ena od prijateljic po kakih treh urah opazila, da je najbrž v taksiju pozabila denarnico. Niti ni bila prepričana, če jo je res izgubila v taksiju, vendar so ob vrnitvi v hotel receptorja prosile, če lahko preverijo, ali je izgubljena denarnica v katerem izmed taksijev. In res ni minilo dolgo, ko so jo prinesli v hotel. Z vsem denarjem in dokumenti vred. Seveda je bilo veselje neizmerno. Prijateljica se je od izgubljene denarnice namreč že poslovila in si v mislih predstavljala kup težav, ki jih bo zaradi izgube imela. Kazni za tatvine so menda velike, tako da so bile res prijetno presenečene nad poštenostjo. Ena od znamenitosti vrednih ogleda je tudi Burj Al Arab Jumeriah, hotel v obliki jadra na zasebnem otoku, ter Atlantis the Palm resort v obliki palme na umetnem arhipelagu. Ponuja zasebno peščno plažo, čudovit pogled na Arabski zaliv, podvodni akvarij, možnost plavanja z delfini in brezplačen dostop do vodnega parka Aquaventure ter akvarija Lost Chambers. Alenka se je tja odpeljala z vlakcem, Teja s taksijem. Ogledali sta si ta paradiž, vendar

Ski Dubai

Plavanje z delfini

je dostop do kompleksov hišic prepovedan, če je ne najameš ali celo kupiš. Obe sta obiskali tudi velika nakupovalna središča, kjer premožni obiskovalci ter šejki in njihove žene kupujejo izdelke priznanih prestižnih svetovnih proizvajalcev. Tam je videti domačine, ki sicer predstavljajo zgolj 15 odstotkov celotnega prebivalstva. Ostalo populacijo zapolnijo priseljenci iz Indije, Pakistana, Filipinov in drugih držav, saj so poceni delovna sila. Prav zaradi multikulturne skupnosti pa je v Dubaju mogoče dobro in poceni jesti. Nad lokalno hrano obe dekleti nista bili preveč navdušeni. Obilna uporaba začimb jima ni bila preveč po godu. Lahko je najti popolnoma evropsko hrano, tako da si vsak lahko poteši lakoto po svojem okusu. Alenka se je odpravila še na vožnjo z jeepi po puščavi. Izlet je vključeval tudi jahanje kamel, večerjo in predstavo s trebušno plesalko ter plesalcem z ognjem. Teja pa se je sprehodila po največjem vodoravnem botaničnem vrtu Miracle Garden na svetu. Kdo bi si mislil, da bo nastal prav sredi puščavske države. Razprostira se na 72.000 kvadratnih metrih, krasi ga preko 45 milijonov različnih rož. Poleg cvetličnih gred so na ogled postavljeni tudi avtomobili, piramide, mlinci na veter in celo hiše okrašene z rožami. Za zalivanje uporabljajo prečiščeno odpadno vodo mesta Dubai. Botanični vrt je v najbolj vročih mesecih zaprt. Obiskali sta tudi Ski Dubai, pokrito smučišče, kjer je temperatura -4 stopnje Celzija. Vsebuje pa vse, kar imajo naša naravna smučišča. Možnosti za ohlajitev v vročih dneh je torej na voljo, če le preneseš 40 stopinj temperaturne razlike. Obe je navdušila tudi vožnja s tradicionalnimi vodnimi taksiji »abrami« preko morske ožine Dubai Creek za bornih 30 centov.

Obe, Alenka in Teja, sta mnenja, da kljub prestižu, ki ga je čutiti na vsakem koraku, lahko za znosne cene doživiš utrip tega bleščečega mesta. Številni dogodki, izleti in ostala raznovrstna ponudba omogočata obiskovalcu, da najde zabavo po svojem okusu in si ustvari počitnice, polne sonca, morja in nepozabnih dogodivščin.

stolp Burj Al Khalifa

INTERVJU

IVANA IN IVAN TABERNIK

Danica Jelenc

Bil je vroč poletni dan, dela sem imela čez glavo, pa še vse je šlo narobe. ... In to so bili glavni vzroki, da sem k Ivku in Babi prišla z nekaj minutno zamudo. Seveda sem se najprej morala opravičiti, ampak že takoj sem ugotovila, da mi Tabernikova dva nista preveč zamerila. In kar me je še posebej razveselilo – dobila sem občutek, da sta se z veseljem odzvala povabilu za intervju. Na moja vprašanja sta odgovarjala izmenično – najprej Babi, potem pa Ivko. Prva stvar, ki smo jo razčistili, pa je bilo Ivanino ime, saj jo vsak, ki jo pozna, kliče Babi. In po pravici povedano, tudi jaz nisem vedela za njeno pravo ime. No, pa tudi ona pravi, da jo nihče ne kliče z njenim pravim imenom, ampak vedno le Babi.

Kako se danes spominjata začetkov v Domelu?

Babi: Kot 16-letno dekle sem skoraj eno leto morala čakati na pristo delovno mesto v takratni Iskri. Moj prvi delovni dan je bil septembra 1958. Takrat sem prvič prestopila vrata tovarne, moje delovno mesto je bilo v novozgrajeni okrogli hali v proizvodnji. Delala sem na rezkalnem stroju, kjer sem rezkala artikle za šestila, ki smo jih takrat izdelovali. To delo sem opravljala par let. Ko je Milena Nastran Koprivnikar (mami ministra Koprivnikarja) dobila delo v pisarni, so me vprašali, če sem pripravljena prevzeti delo poenterke. Seveda sem bila takoj za to in tako sem vse do upokojitve decembra 1991 opravljala delo poenterke v proizvodnji. Je pa res, da je delo z leti postajalo vse bolj obširno, vedno več je bilo oddelkov. Ko so odprli še oddelek livarne in avtomatskih stiskalnic, sem dobila pomoč, Krbuskarjevo Olgo. Zelo lepo sva sodelovali in mi je kar malo žal, da sva sedaj izgubili vse stike. Moram pa poudariti, da sem res vedno rada delala in z veseljem hodila na delo.

Ivko: Z delom v Iskri sem pričel po odsluženem vojaškem roku, maja leta 1972. Že takoj sem nastopil delo v vzdrževanju. Poprijeli smo za vsako delo, opravili smo ogromno selitev, štirikrat smo preselili tudi sami sebe – torej vzdrževanje. Najbolj zahtevne selitve so bile selitve strojev iz montaže in proizvodnje. Jaz sem bil vedno v ekipi, ki je pripravljala zrak in vodo.

Drugače pa sem bil kot vzdrževalec zadolžen za kompresorje in lakirne stroje. Od leta 1978 je bilo treba skrbeti za kompresorje za našo tovarno in tudi za kompresorje od tovarne Niko. Vse to je bila zahtevna naloga, takrat sem bil zelo veliko v službi, naredil sem veliko nadur, delali smo ob sobotah in nedeljah, ponoči. ... Kolektivni dopust sem koristil samo enkrat, takrat, ko sva z Babi šla prvič skupaj na morje. Drugače pa sem med kolektivnim dopustom vedno delal, saj smo kot vzdrževalci ravno med kolektivnim dopustom morali opraviti vzdrževanje na strojih, ki so drugače vedno v uporabi.

Kako se je med vajino delovno dobo spreminjal način dela?

Babi: Delo poenterke je bilo zelo zahtevno. Sprva je potekalo vse ročno, treba je bilo paziti,

da je bilo vse pravilno vneseno, sešteto, da so bili vneseni vsi delovni nalogi, vse bolniške, dopusti. ... vse te vnose smo ročno seštevali, zato smo morali biti še posebej pazljivi, da ni prišlo do napak. Ko je bil mesec zaključen, sem vse skupaj nesla v računovodstvo, kjer so vse vnose še enkrat prekontrolirali. Na podlagi teh vnosov se je potem izračunala plača. To delo se skozi mojo delovno dobo ni bistveno spreminjalo. Do velike spremembe pa je prišlo eno leto pred mojo upokojitvijo, ko smo dobili računalnike. Takrat nam je eden od vodilnih rekel, da se moramo naučiti uporabljati računalnik, če ne bomo morali iti drugam. In res, delo se je potem korenito spremenilo.

Ivko: Moje delo se je skozi mojo delovno dobo zelo spreminjalo. Poleg vzdrževanja lakirnih strojev in kompresorjev sem v zadnjem desetletju delal na preventivnem vzdrževanju. Kot veste, se je tovarna večala in rasla v nadstropje, kar je pomenilo tudi več strojev, ki jih je bilo treba vzdrževati. Postajali so vedno bolj moderni in računalniško podprti. Že v začetku sem tako kot vsi ostali sodelavci dobil voziček z orodjem, ki ga uporabljal za delo na različnih lokacijah v tovarni. Tega sem uporabljal do odhoda v pokoj.

V vseh letih vajine delovne dobe se je verjetno zvrstilo veliko lepih in tudi malo manj lepih trenutkov. Ali se kakšnega še posebej spomnita?

Babi: jaz sem vedno z veseljem hodila v tovarno. Delo poenterke sem imela res zelo rada, zato imam na moje delo vedno lepe spomine. Najbolj pa so mi v spominu ostala druženja s sodelavci, pa naj so bili to izleti ali pa večerje ob različnih prilikah. Še danes sem zelo vesela, če se srečam s kakšnim bivšim sodelavcem, da se malo pogovorimo, kako živijo, kaj je novega. ...

Najhujše pa mi je bilo vedno, če je kdo, ki je bil še pred kratkim del našega kolektiva in sem mu pisala ure in »šihete«, pa je na hitro umrl in je pokojnino užival samo par mesecev. In žal, takih primerov je bilo kar veliko.

Dolgo let sem bila tudi v sindikatu, kjer smo prodajali ozimnico, zavijali darila za dan žena, hodili na izlete. Nekoč smo si zaželi, da bi nas inženir Žumer peljal z avionom. Žal pa bi z avionom lahko peljal samo štiri potnike. Ker je bilo to nemogoče, nam je organiziral letalski prevoz iz Brnikov do Pule. Tako sem videla,

OBISK

DELAVSKIH PREDSTAVNIKOV PODJETJA REVOZ NOVO MESTO

Aleksander Volf

kako se je peljati z avionom. Kljub temu me avion ni prepričal, raje se dva dni vozim z avtobusom, kot pa da bi se peljala z letalom.

Ivko: Veselih dogodkov je bilo pa kar veliko. Najbolj mi je ostala v spominu otvoritev prve lakirne naprave. Po končanem uradnem delu so me poslali domov na Zali log po harmoniko. Seveda sem takoj odšel in se vrnil s harmoniko. Takrat se je prava zabava šele začela, ki pa ni trajala samo v tovarni, ampak še drugod po Železnikih. Nazadnje smo končali pri Mažicu doma.

Naslednji dan smo od tehničnega direktorja dobili ukaz, da v tovarni ne sme biti več nobene otvoritve. Samo jaz se nisem dal. Na raznih zabavah ob novem letu in drugih praznikih ni nikoli manjkala moja harmonika. Igral sem v montaži in v vzdrževanju. To so bili še časi. V devetdesetih letih pa je bilo s takimi zabavami zares konec.

Babi: Ja res je, včasih smo se znali drugače povesečiti tudi v tovarni, sedaj pa je treba samo delat in še enkrat delat. No, saj to je vse lepo in prav, moram pa povedati, da me pa silno moti, da je pred tovarno tako veliko tistih, ki kadijo. To pa zglada zelo grdo in me čudi, da ne znate tega problema rešiti drugače.

Ali se način življenja po upokojitvi zelo spremeni?

Babi: Ko greš v pokoj, se življenje zelo spremeni. Otroci so že odrasli, ti pa začneš delati vse bolj počasi. Drugače pa je bilo pri hiši vedno dosti dela, šele po mojem odhodu v pokoj in po smrti ata in mame sva se lotila prenove hiše. Moja odpravnina, ki sem jo dobila za odhod v pokoj, je šla za novo streho. Zelo rada delam tudi na vrtu in z rožami.

Ker sem se zelo mlada upokojila, sem velikokrat z veseljem na pomoč priskočila bolnim in ostarelim ljudem.

V prostem času najraje kolesarim in če le imam čas, se zapeljem do Podrošta in nazaj. To mi vzame kar precej časa. Kljub temu, da sem parkrat tudi padla, kolesarjenja še ne mislim opustiti. Je pa res, da sem včasih, preden sem zbolela, veliko več kolesarila. Takrat sem kolesarila do Petrovega brda, ne samo do Podrošta, večkrat tudi skozi Sorški potok do Sorice, pa do Škofje Loke in še bi lahko naštevala.

Enkrat na teden se s prijateljicami dobimo na bazenu na kavi, da lahko malo poklepetamo.

Najbolj vesela pa sem, če lahko grem na izlet po raznih državah. Bila sem na Materhornu, kamor smo se peljali z gondolo, v Rimu, na Korziki, na Azurni obali, na Pompejih, v Sarajevu, v Beogradu, na Plitvičkih jezerih, ogledali smo si Bavarske gradove, pa Elbo, Dunaj, Berlin, Neapelj... Z upokojenci že 25 let hodim na izlete in moram reči, da je bilo vedno lepo. Zadnji izlet je bil letos po Šumadiji in Srbiji in moram reči, da je bilo res lepo.

Kljub temu pa se moram malo paziti na zdravje, saj sem pred leti prebolela angino pectoris in so mi razširili dve žili. Od takrat se ne smem preveč naprezati, zato moram kakšen klanec s kolesom prehoditi.

Ivko: Moje največje veselje je igranje harmonike, še vedno igram pri harmonikaših Niko. Sedaj imamo vaje kar v Lovski koči na Prtovču. Sicer se je orkester v zadnjem času kar zelo spremenil, od prvih članov jih je ostalo le še ene par, na žalost je že veliko pokojnih. Imam dve harmoniki, na katere sem zelo ponosen. So me že nagovarjali, naj eno prodam, ampak sem tako navezan na obe, da bosta zaenkrat še moji.

Kljub temu, da najbolj uživam ob igranju harmonike, pa imam dovolj dela tudi doma, okrog hiše, kjer je vedno kaj takega, da je treba postoriti.

Še kakšna misel za konec?

Ostanimo v zdravju in se radi imejmo.

Res lepa misel za zaključek tega pogovora. Moram reči, da prav občudujem optimizem in dobro voljo obeh. Kljub temu, da jima življenje ni ravno prizanašalo, saj imata sina, ki je zaradi prometne nesreče paraplegik, na bodočnost gledata optimistično in uživata v vsakem novem dnevu posebej. Naj se jima s tega mesta še enkrat zahvalim, da sta si vzela čas in bila pripravljeni delček njunega življenja deliti z nami vsemi.

V Združenju svetov delavcev Slovenije (ZSDS) si že vse od ustanovitve v letu 1996 prizadevajo, da z organiziranimi izobraževalnimi srečanji (predavanja, seminarji, delavnice, okrogle mize, posveti, študijska srečanja in potovanja ter sistem pridobivanja temeljnih znanj oz. »sistem certificiranja za člane svetov delavcev«) vsem predstavnikom delavcev bogatijo znanje za kvalitetnejše zastopanje in uveljavljanje interesov zaposlenih v procesih korporacijskega upravljanja ter vodenja podjetij, saj je še kako pomembno zavedanje, da je učinkovito soupravljanje in uveljavljanje interesov zaposlenih v podjetjih mogoče le z ustreznim znanjem. Hkrati uveljavljanje ter razvijanje organizacijske participacije v današnjih razmerah odločilno prispeva h konkurenčnosti in s tem tudi k poslovni uspešnosti podjetij.

Tako so nas 25. maja 2017 v našem podjetju obiskali kolegi, delavski predstavniki iz podjetja Revoz Novo mesto. V času obiska smo izmenjali posamezne izkušnje in spoznavali kakovost dela in življenja kolegov v našem in njihovem podjetju in okolju. Najpogostejša vprašanja in tematika tovrstnih delovnih srečanj so: »Kako to delamo/-te pri nas/vas? Ali nas/vaš delodajalec spoštuje zakonske obveznosti do sveta delavcev oz. delavskega soupravljanja nasploh? Kako ravnamo/-te, kadar pride do konflikta interesov? Kako naše/vaše delo in prizadevanja ocenjujejo oz. sprejemajo sodelavci in sindikati? Kako ocenjujemo/-te svojo uspešnost pri »prelivanju« interesov zaposlenih v poslovno odločanje v našem/vašem podjetju? Na kakšen način in kako pogosto komuniciramo/-te z zaposlenimi? ...« In tako je bilo tudi tokrat.

Za zaključek pa je sledil ogled dela proizvodnje (dejavnosti) našega podjetja, ki je pritegnil ogromno zanimanja, predvsem zaradi primerjave delovnih okolij in delovnih pogojev.

Zahvalili bi se radi vsem, ki ste na kakršen koli način omogočili, da smo lahko realizirali vsebino programa dela sveta delavcev.

DRUŽENJE

ZA VSE ZAPOSLENE IN UPOKOJENCE V SKUPINI DOMEL

Janez Šmid

Po štirih dneh priprav, ki so trajale do poznih večernih ur, je bilo že na daleč slutiti, da se v Selški dolini nekaj pripravlja. Nekaj, na kar so povabljeni naši upokoјenci ter vsi zaposleni skupaj s svojimi družinskimi člani. Piknik ali pa druženje v pomladnih in poletnih mesecih je vsekakor ena izmed najbolj priljubljenih oblik preživljanja prostega časa. Nič ni boljšega, kot da si ob lepem vremenu vzamemo nekaj časa zase - za posedanje na svežem zraku v dobri družbi sodelavcev in prijateljev ob prijetnem cvrčanju žara in za uživanje ob sveže pripravljenih dobrotah in dobri glasbi.

Iz smeri Železnikov, kjer se Selška dolina nekoliko razširi, leži na desni strani ob reki Sori Športni park Rovn. Tu je prostor, kjer se ob raznih priložnostih zbirajo vse generacije. Nekateri pridejo na sprehod, drugi na kavico, tretji pa se udeležijo športnih aktivnosti. Sam kompleks športnega parka pa omogoča, da se lahko zbere tudi večja skupina obiskovalcev. Tako je bil 27. maja rezerviran celotni park za druženje vseh upokoјencev in zaposlenih v skupini Domel.

V soboto dopoldne so prireditelji že slutili, da bo ta dan popoldne sonce s polno jakostjo obsijalo zelenico parka. In res. Tako kot je sonce toplo božalo pokrajino, tako so se obiskovalci sčasoma nakapljali in napolnili prostor. Nekateri so prišli sami, drugi s svojimi najbližjimi in z družinami, predvsem pa je bilo veliko mladih. Za najmlajše obiskovalce je poskrbel Studio Anima s svojo predstavitvijo in animacijo do večernih ur. Za potešitev žeje in lakote je skrbel Marin s.p., za dobro glasbo pa sta prevzela odgovornost ansambla Žvižg in Mambo Kings.

Piknik je letos odlično uspel ter upamo, da ga naslednje leto ponovimo.

Prireditveni prostor

Animacije za otroke

Za glasbo je skrbel ansambel Mambi Kings

in ansambel Žvižg
glasilo domel; št. 3

ŠPORTNE IGRE ZAPOSLENIH

Ukvarjanje s športom v kombinaciji z druženjem s sodelavci izven podjetja človeku omogoča, da se počuti svobodnega pred napadi stresa, ki ga povzročajo naporen delovni ritem in življenjski problemi. Za sodobnega človeka je to ena izmed najbolj razširjenih in pogostih oblik preživljanja prostega časa. Raznolikost možnosti, načinov in pojavnih oblik športnega udejstvovanja z druženjem človeku omogočajo, da se s športno aktivnostjo ukvarja zaradi zadovoljevanja lastnih interesov, ohranjanja ali dvigovanja biopsihosocialnega stanja ali kot iskanje skrajnih meja svojih zmogljivosti. In tega se naše podjetje še kako dobro zaveda.

Aleksander Volf

Plakat, ki je oznanjal prireditev

Tako so 13. maja 2017 potekale na Športnem parku Rovn v Selcih že tradicionalne športne igre zaposlenih, kjer smo se zaposleni pomerili v 8 športnih panogah: v nogometu, odbojki na mivki, streetballu, tenisu, pikadu, prstometu, streljanju in badmintonu, tako v moški in ženski konkurenci.

Nogomet ženske

Zmagovalci turnirja v nogometu pri moških

Po dolgih letih, ko ni bilo večjega zanimanja, se je moškega nogometnega turnirja udeležilo kar 8 nogometnih ekip. Turnir je odlično sodil nekdanji profesionalni nogometni sodnik g. Matjaž Bohinc.

Badminton moški

Streetball moški

Najboljše v športni panogi: odbojka na mivki, Tedenski paket v mobilni hišici v kampu Sirena Novigrad v rokah Naceta

Prstomet ženske

Priznanja najboljšim v obliki pokalov in praktičnih nagrad (nabavni nalogi) je ob 19. uri podelil direktor družbe Domel, Elektromotorji in gospodinjski aparati d.o.o., g. Zvonimir Slavko Torkar, ki je vse navzoče predhodno tudi pozdravil in nagovoril.

Po podelitvi je potekalo žrebanje vseh praktičnih nagrad, ki smo jih tudi tokrat razdelili med prisotne udeležence. Le-te so prispevale marketing družbe in svet delavcev kapitalsko povezanih družb.

Vse do 22. ure je sledilo prijetno druženje s sodelavci ob vrhunski glasbi ansambla Vžig.

Zahvalili bi se radi vodstvu za podporo tej prireditvi, g. Marinu za izvrsten kulinarični prispevek, članom sveta delavcev in IO sindikata za odlično organizacijo ter seveda vam zaposlenim, da ste se tako množično odzvali našemu povabilu.

Upamo in verjamemo, da ste lepo preživeli prekrasen rekreativno-družaben dan ter da vam je celotna prireditev ostala v lepem spominu.

Hvala za zaupanje in se že veselimo prihodnjega druženja z vami.

Ansambel Vžig

APARTMA

V ČATEŽU V NOVI PODOBI

Aleksander Volf

Zadovoljstvo zaposlenih je najbolj ključno za celovito uspešnost družbe. Ni pa nujno, da se zadovoljstvo kaže samo z višino plačila za delo, temveč nanj vpliva veliko drugih dejavnikov, ki so mogoče stroškovno za podjetje celo ugodnejši, a imajo precej večji učinek, kot na primer: pripadnost podjetju, varnost zaposlitve, grajenje odnosov med zaposlenimi, neformalne oblike srečevanja in druženja med zaposlenimi in vodilnimi ter druge ugodnosti, ki jih zaposlenim nudi podjetje in s katerimi jim olajša vsakodnevno življenje in obveznosti. Ena izmed teh drugih ugodnosti, ki jo nudi naše podjetje zaposlenim in tudi upokojencem in ki je vedno bolj zanimiva, je vsekakor omogočanje ugodnejšega letovanja v lastnih počitniških kapacitetah. V zadnjem obdobju je trend po koriščenju naših počitniških kapacitet v skokovitem porastu, zato svet delavcev kot upravljalca počitniških kapacitet posveča temu veliko pozornosti tudi v smislu sprotnega vzdrževanja in vlaganja v njih.

V letošnji plan investicij v počitniške kapacitete je svet delavcev uvrstil poleg nakupa mobilne hišice tudi obnovo apartmaja v Čatežu, in sicer so se v slednjem zamenjale talne obloge in celotno pohištvo v vseh bivalnih prostorih apartmaja.

V pritličju smo tako položili keramične ploščice, ki smo jih razširili tudi v hodnik in kopalnico. V zgornjem nadstropju, kjer se nahaja spalni del, pa so odslej vinilne talne obloge.

Tudi stopnice na stopnišču smo preplastili z vinilno oblogo in s tem zmanjšali možnost zdrsa.

Počitniškemu objektu pa smo dali svežino tudi z novim pohištvo podjetja Alples (garderobne omare, ogledalo, kuhinja, TV-omarica, jedilna miza s stoli, postelje z vzmetnicami in nočnima omaricama).

Za prihodnje leto načrtujemo tu še zamenjavo strehe, za katero trenutno intenzivno pridobivamo ponudbe morebitnih izvajalcev.

Želimo vam prijetno bivanje v naših počitniških kapacitetah.

TIPKOVNICE

Robert Vojska

Strunjan je del slovenske obale, ki ga morate obiskati. Malo obmorsko mesto ce ponuja ogromno lepih doživetij.

Malo obmorsko mesto ce ponuja ogromno lepih doživetij. Na hribčku s pogledom na Strunjanske soline ima naše podjetje Domel d.o.o. v lasti 3 bungalove, ki jih oddaja svojim zaposlenim. Bungalovi so delno obnovljeni in primerni za lep družinski oddih. Blizu bungalova je tudi trgovina, če pa imate radi okusno morsko kulinariko, pa vam je na razpolago kar nekaj dobrih gostiln. Strunjan ima manjšo mestno plažo, do katere se lahko sprehodite skozi soline, ali pa se odpravite na plažo pri hotelu Salinera, kjer vas na travi pod drevesi čaka veliko sence. Če pa bi se radi izognili večji gneči, pa se lahko sprehodite ob obali in si poiščete miren kotiček. Vendar Strunjan ni samo plaža z morjem. Strunjan je idealna turistična obmorska destinacija za vse tiste, ki želite bolj umirjene počitnice. Tu je tudi veliko poti, po katerih se lahko odpravite peš ali s kolesom. Glavna značilnost Strunjana je 80 metrov visok klif, ki se iz morja strmo vzpenja v nebo. Dvesto metrov širok klif ni samo ena večjih naravnih obalnih atrakcij, razglašen je tudi za naravni rezervat in je hkrati najdaljši odsek ohranjene naravne obale. Obiščite ta naravni slovenski biser in se sami prepričajte o lepotah tega dela slovenske obale.

Roman Megušar

Tipkovnice računalnikov so pravo zbirališče bakterij. Vsake toliko časa potrebujejo temeljito čiščenje. Način, kako očistiti tipkovnico brez neljubih posledic, ki med drugim vsebujejo polomljene tipke in uničene mehanizme, pa je druga zgodba. Čiščenja se morate namreč lotiti tipu tipkovnice primerno.

Tipkovnica prenosnika

Večina ljudi danes uporablja prenosne računalnike, zato začnimo kar pri njih. Praktično vse tipkovnice prenosnikov so narejene po istem vzorcu. Tipkovnice so čim bolj kompaktne in zasedejo čim manj prostora. To seveda pomeni, da manjša kot je, težje jo je temeljito očistiti, sploh pod tipkami. Če je tipkovnica prenosnika zgolj nekoliko prašna, je dovolj, da vzamete vlažno krpo in prah obrišete.

Za čiščenje trdovratne umazanije, pogosto so to mastni madeži, ki se čez čas pojavijo tudi na ekranu, lahko uporabite majhno količino alkohola (91 - 99 % izopropil). Z uporabo bombažne paličice najprej preverite, kako bo alkohol reagiral na tipkah. Določene tipke, ki so bile deležne UV-svetlobe, ali pa tipke, ki nimajo najbolj kakovostnega potiska, lahko namreč zelo slabo prenašajo alkohol. V teh primerih seveda ta opcija čiščenja odpade, pride pa v poštev preprostejša možnost z nekaj kapljicami vode in detergenta.

Če ste testirali alkohol in ni šlo nič narobe, lahko začnete s čiščenjem. Za čiščenje uporabite prej omenjeno bombažno paličico, ki jo po čiščenju vsakih nekaj tipk zamenjajte. Količina alkohola naj ne bo prevelika, čas sušenja pa bi moral biti dokaj kratek.

Zunanja tipkovnica

Kar se tiče zunanjih tipkovnic, osnove ostajajo enake: uporabljajte stisnjen zrak in očistite tipke s čistilnim alkoholom (po testiranju). Če pa vas skrbijo poškodbe tipkovnice, raje uporabljajte vodo v kombinaciji z detergentom.

V primeru, da uporabljate membranske tipkovnice, velja najprej preveriti, ali proizvajalec dovoljuje odstranjevanje tipk. Vse mehanske tipkovnice imajo odstranljive tipke. Pred odstranitvijo le-teh se priporoča fotografiranje tipkovnice za pomoč pri ponovni sestavi. Za odstranjevanje tipk lahko uporabite izvijač, vendar ta metoda ni najbolj optimalna. Rajši uporabite namensko orodje, s katerim tipke preprosto izpulite iz njihovega ležišča.

Ko vam uspe odstraniti vse tipke, lahko izpihate umazanijo. Če je umazanija resnično trdovratna, pa tipke čez noč namočite v vodo. Pomembno je, da pri tem ne uporabljate alkohola. Po čiščenju postavite tipke nazaj na svoje mesto. Pomemben nasvet: če ima vaša tipkovnica pod večjimi tipkami žične stabilizatorje, le-teh ne odstranjujte.

Po ponovni sestavi bo delo na čisti tipkovnici prijetnejše.

PROMOCIJA

ZDRAVJA – DELAVNICE ZA ZAPOSLENE

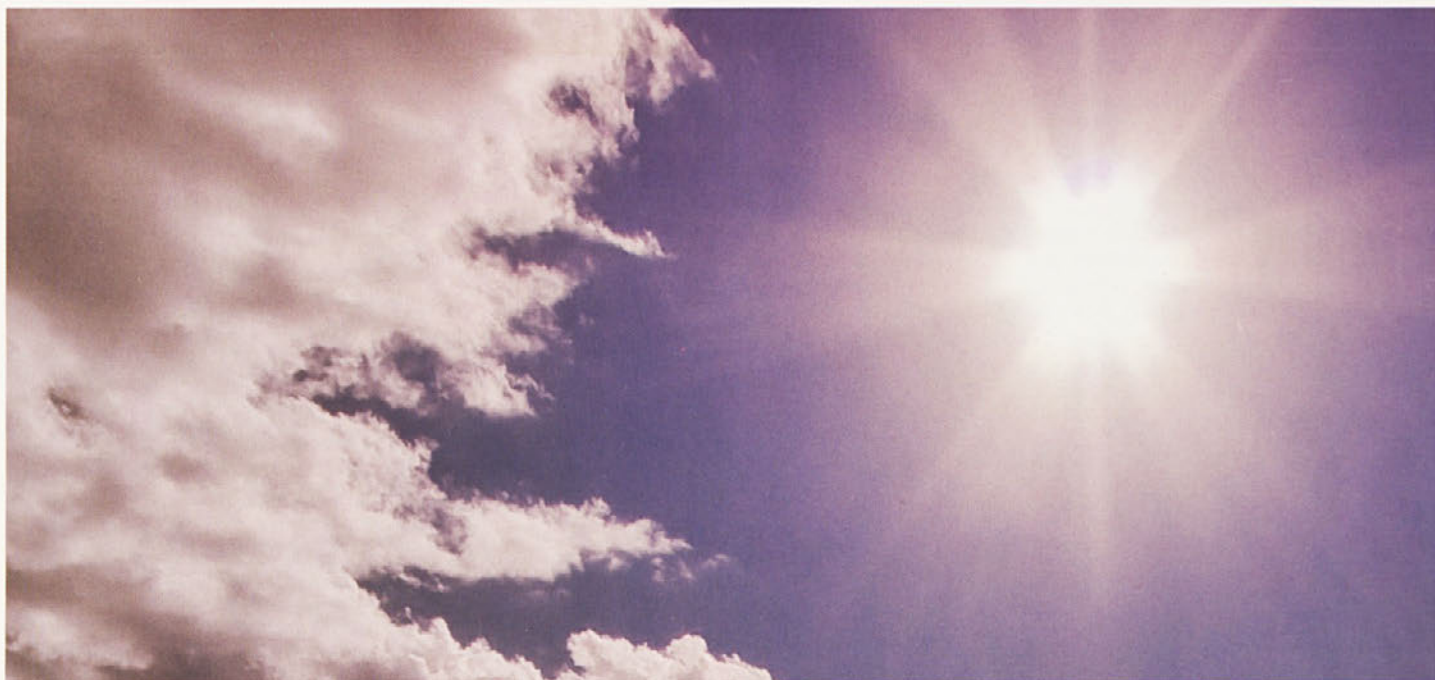

Simona Ažman

V okviru plana promocije zdravja za leto 2017 smo v februarju začeli s projektom delavnic za mojstre, v aprilu pa nadaljevali za zaposlene iz proizvodnih oddelkov. V sklopu tega je bilo organiziranih 13 terminov in 25 delavnic. Od tega je bil en termin namenjen lokaciji Na plavžu, dva termina v Retečah, trije na Trati in sedem terminov na lokaciji Otoki. Delavnic se vas je udeležilo okrog 600 zaposlenih. Vaši odzivi so bili več kot presenetljivi. Veseli smo, da ste nam izkazali zaupanje ter nam povedali, da so takšne delavnice več kot dobrodošle in da bi si jih v prihodnosti želeli še več.

Za nekaj besed smo prosili tudi predavateljico, gospo Simono Ažman, ki nas je skozi izkušnje, razmišljanje in drugačne poglede popeljala v 3,5-urni delavnici. Za njeno pozitivno naravnost in energijo se ji najlepše zahvaljujemo.

Robert Mesec in Janja Kozjek

Aktivnosti, ki jih Domek nudi svojim zaposlenim na področju počutja in zdravja (Promocija zdravja), so tako številne, da verjetno lahko vsakdo od zaposlenih najde nekaj zase. Vsekakor po mojih izkušnjah toliko aktivnosti ne ponujajo v ravno veliko slovenskih podjetjih, zato bi veljalo spodbuditi zaposlene, da se v večji meri aktivnosti udeležijo, čeprav je verjetno prisotnih veliko ovir (obveznosti doma, izmensko delo, morda pa tudi utrujenost in izčrpanost ter velik občutek krivde, če si vzameš čas zase). To je v današnjem času popolnoma razumljivo – nekako smo postali ujetniki časa in posledično sebe damo na stranski tir. Sebe nekako »začutimo« šele, ko se nam kaj zgodi in smo prisiljeni spremeniti način življenja. Preseči vsakdanje vzorce, privzgojeno miselnost v smislu, da se človek nikoli ne sme ustaviti, spočiti ...

V sklopu vseh teh aktivnosti smo izvedli tudi delavnice ravno z željo, da spodbudimo udeležence, da morda vsaj za trenutek - če že ne za daljše obdobje, pomislijo tudi nase – koliko naredijo za svoje počutje, zdravje, varnost. Vsi, ki smo starši, vemo, da bi za svojo družino naredili vse in temu večinoma sledimo vse svoje življenje, kar je tudi prav. Vsekakor

pa se lahko zamislimo ob primeru, ko stewardesa v letalu opozori starše, da morajo najprej nataktni masko oni sami, da bodo POTEM lahko POMAGALI svojemu otroku ... Precej neskladno s prejšnjim razmišljanjem, kajne? Ali moram torej vendarle najprej poskrbeti zase – da lahko poskrbim za svojo družino?

Delavnice so torej udeležencem ponujale vsebine, ki jih dobro poznajo (nič novega bi rekli), vendar so tako samoumevne, da se sploh ne zavedamo, kako lahko dejansko vplivajo na nas. Posvečali smo se vprašanju, kot so: kdaj kaj naredimo za svoje zdravje, kaj naredimo za lastno varnost (tako v službi in doma) in seveda tudi »obvezni« temi: odnosom. Vsekakor je lahko vsak izmed udeležencev našel nekaj zase – če je seveda to hotel ...

Namen delavnic je med drugim bil tudi, da ozavestimo zaposlene o pomenu skrbi za lastno zdravje in počutje (varnost), še preden se kaj zgodi. Izkazalo se je, da so vsebine primerne, znane, saj so jih udeleženci sami podkrepili z lastnimi izkušnjami. Dejansko lahko posledično ugotovimo, da so bile ravno te osebne izkušnje tiste, ki so se nas (vseh) zelo dotaknile in nas nekako soočile s tem, da se stiske dogajajo lahko vsem, prav tako tudi bolezen in morebitne poškodbe.

Spoznali smo, da se v resnici zelo malo poznamo – z nekom lahko delaš 15, 25 ali več let, ga srečuješ v trgovini ali pa si celo sosed/-a, pa sploh ne veš, kaj človek dejansko doživlja, kakšen je v resnici ...

Po odzivih sodeč, so bile delavnice večinoma zelo dobro sprejete – vendar so seveda vedno tudi izjeme. Vsekakor pa so bili zaposleni hvaležni podjetju, da se je odločilo narediti nekaj tudi za njih na področju, ki ni vezano samo na delovno okolje. Če smo z našim druženjem pripomogli k večji ozaveščenosti na prej omenjenih področjih, smo naredili veliko!

Obenem pa bi se rada zahvalila vsem, ki ste skrbeli, da je prišlo do realizacije, in vsem udeležencem za vašo udeležbo in iskrenost – morda ste ravno vi pripomogli k temu, da nekdo nekaj spremeni! Hvala vam!

Ostanite zdravi, pazite nase in imejte se prav lepo!

DRAŽGOŠE SE PREDSTAVLJA

Še ne tako dolgo nazaj sta bili dve društvi – Kulturno-umetniško društvo Dražgoše in Turistično društvo Dražgoše. Ker sta se njuni dejavnosti zelo prepletali, je prišlo do ideje, da bi se društvi združili. In to se je pred tremi leti res zgodilo. Iz dveh prej omenjenih društev je nastalo Kulturno-turistično društvo Dražgoše. Seveda pa zaradi združitve ni bil nihče prikrajšan, saj so se vse prireditve, ki so bile pod okriljem enega ali drugega društva, obdržale.

Danica Jelenc

Naj samo na kratko povzamem, kje vse deluje novo društvo – skupaj s športnim društvom je soorganizator športno-kulturnega dne, ob smučanju nekje v tujini. Med vožnjo je vedno poskrbljeno za kulturni program. Prvi večji projekt v letu je vsekakor organizacija pustovanja in otroške maškarade. Še vedno smo ohranili običaj, da »ta velike« maškare hodijo po vasi in vabijo ohcet. Zelo odmevna je tudi otroška maškarada, ki jo popestrita lokalna šaljivca Rudi in Žbe ali pa dekleta zaigrajo kakšno pravljico. V letošnjem letu je društvo po dolgih letih spet pripravilo družabni večer za vse vaščane. Za dobro voljo smo poskrbeli z raznimi skeči in družabnimi igrami.

Skupaj z vsemi društvi v vasi vsako leto pripravimo tudi vaški piknik, na katerem se zahvalimo vsem, ki so na kakršen koli način pomagali kakšnemu društvu. Jeseni sodelujemo pri pripravi komemoracije ob prvem novembru, sodelujemo pri miklavževanju, že drugič smo organizirali nočni pohod Z lučko k lučki na predvečer praznika svete Lucije ... Letos je na parkirišču pred cerkvijo na ogled stalna razstava, ki prikazuje, kako je potekala gradnja cerkve. Tudi ta razstava je nastala ob sodelovanju našega društva.

Seveda pa v društvu skrbimo tudi za izgled vasi. Vsako leto pripravimo očiščevalno akcijo. Pred leti smo po vasi postavili kažipote, obnovili smo kar nekaj sprehajalnih poti, ob glavnih turističnih znamenitostih smo postavili klopi, da se obiskovalci lahko naužijejo lepega razgleda, skrbimo za promocijo največje dražgoške znamenitosti – dražgoškega kruhka, ki ga pridno izdelujeta Breda in Alenka ...

Kljub vsem naštetim dejavnostim pa smo v širši okolici najbolj poznani po igrah, ki jih vsake dve leti igramo v gledališču na prostem – Za plotom. Tudi letos je na tem prizorišču za nami uspešno izveden projekt, odigrali smo igro Cigan čarovnik, avtorja Janeza Evangelista Kreka. Vtise po predstavah v Dražgošah in prvih gostovanjih je v nekaj odgovorih na moja vprašanja strnil predsednik KTD Dražgoše in režiser igre Rok Pintar. Pa tudi nekateri izmed igralcev so povedali, kako so doživljali vaje za igro in same predstave.

ROK PINTAR

Ker je Občina Železniki letošnje leto poimenovala Krekovo leto, predvidevam, da si izbor letošnje igre posvetil njemu.

Z Janezom Evangelistom Krekom so povezani začetki mojega gledališkega delovanja. Za udeleževanje v tej smeri me je navdušila njegova ljudska igra Turški križ, ki sem si jo leta 1997 ogledal v Selcih, kjer so jo odigrali na prostem. Če tiste predstave ne bi videl, najbrž tudi v Dražgošah 10 let pozneje ne bi uprizorili Svete Lucije, ki jo je Krek napisal prav za naš kraj. Ob Sveti Luciji pa sem skupaj z Dražgošani doživel toliko lepega, da se mi je zdelo prav, da se Kreku poklonimo tudi letos, ob obletnici njegove smrti.

Letošnja igralska ekipa je bila dvakrat posebna – sestavljena je bila iz samih moških, poleg tega pa je bila v njej polovica igralcev, ki so prvič igrali. To je verjetno zate še dodaten izziv?

To, da so v igri same moške vloge, mi je po letih, ko smo v Dražgošah izgubili kar nekaj odličnih igralk (dekleta so se poročila in odselila v druge kraje), šlo po eni strani razmeroma na roke, po drugi sem se bal, da bo vse skupaj preveč monotono, tako v sami predstavi kot v ekipi. Morda je bilo zato celo zelo dobro ali pa odločilno, da je v ekipi nekaj »novincev«, ki so prinesli svežino. Seveda je s tistimi, ki na oder stopijo prvič, nekaj več dela, a potem, ko jim uspe, tudi toliko večje zadovoljstvo.

Kako ti vedno uspe za vsako vlogo poiskati pravega igralca?

Tisti, ki delajo v gledališču, vedo, da je z izborom igralcev narejen že zelo velik del predstave, zato si za to res vzamem veliko časa. Dramsko delo najprej kar nekajkrat preberem in se vživim v like. Potencialne igralce, ki jih vidim v določeni vlogi, nato več tednov spremljam v njihovem realnem življenju: od mimike do govora in naprej. Če ocenim, da bi lahko odigrali določeno vlogo tako, kot si želim, jih povabim k sodelovanju. Nadaljevanje je potem odvisno od njih. Tudi končni rezultat. Nikakor pa z vajami ne hitim in pustim času čas, da igralci začutijo vlogo, da nekako dobijo občutek, da jo živijo. Zato priprave na predstavo pri nas potekajo kak mesec dlje kot v večini drugih amaterskih gledališč.

Za vami je že pet predstav, od tega ste dvakrat gostovali. Pravi čar iger na prostem je odigrati na domačem terenu. Kako to da si se odločil tudi za gostovanje?

Večina iger, ki smo jih v minulih desetih letih igrali v Dražgošah, bi drugje res izpadla bistveno manj pristno kot pri nas. Za plotom, kjer smo se pri pripravi prizorišč res včasih spustili prav v fineše in gledalcem poleg gostoljubja ob prihodu, kakršnega ne dobijo nikjer drugje, ponudili še to dimenzijo. Za letos sem izmed Krekovih dramskih del načrtno izbral takšno, ki ne potrebuje bogate scene in tudi ne prav velikega prizorišča. Želel sem, da Krekova, nevsiljivo podana sporočila, kot so: samo začeti je treba, poštene mladine veselje ni greh, ... slišijo oziroma začutijo še drugje. Poleg tega mi je izziv nek dogodek postaviti tja, kjer že zelo dolgo ali še nikoli ni bil, ali pa tja, kjer je potrebno veliko improvizacije. Letos se je za izjemno prizorišče izkazalo muzejsko dvorišče v Železnikih, kjer je bila sinergija med igralci in gledalci na presenečenje vseh celo močnejša kot v Dražgošah.

Koliko ponovitev vas še čaka in kje?

Pravzaprav natančno število ponovitev, ki nas še čakajo, težko napovem, saj skoraj po vsaki predstavi dobimo še kakšno novo povabilo na gostovanje. Po počitniškem premoru bomo Cigana čarovnika najprej igrali v Davči v okviru Dneva teric, v naši občini nas več predstav potem čaka še konec septembra in v začetku oktobra, ko bodo osrednje prireditve ob 100. obletnici Krekove smrti, med kar nekaj gostovanj širše po državi pa naj omenim Ribnico, kjer je bil Krek rojen. Tam bomo igrali v začetku septembra. Če bosta v igralški ekipi interes in prava energija, se ni bati, da nam bi bilo do konca leta dolgčas.

Kot je bilo že omenjeno, je bila letošnja igralska zasedba sestavljena iz petih igralcev, ki so že igrali in iz petih, ki so se predstavili prvič. Štirim izmed njih sem zastavila nekaj vprašanj.

MARKO LOTRIČ

Glede na to, da si odigral že kar nekaj iger, bi rada vedela, v čem se ti je letošnja zdela drugačna, posebna?

Res je, da sem po navadi zraven in to že od prvih razredov osnovne šole naprej. Enkrat v večji, enkrat v manjši, lahko pa tudi v povsem obrobni vlogi. Pač odvisno od zamisli režiserja. Že pred desetimi leti, ko smo v gledališče Za plotom v Dražgošah postavili prvo predstav pod vodstvom režiserja Roka Pintarja, Sveto Lucijo, sem dejal, da po toliko odigranih vlogah enostavno brez odra ne gre več. Je prisotnega preveč adrenalina. Seveda pa ob toliko dobrih igralcih, ki so se v Dražgošah v zadnjih letih že izkazali, to, da si zraven, nikakor ni povsem samoumevno. Mogoče smo zato še boljši, saj se vsak, ki dobi priložnost, hoče kar najbolj izkazati, da bi naslednjič spet dobil vlogo. Kdo ve, morda pa je to posebna taktika režiserja.

Največja posebnost igre Cigan čarovnik je prav gotovo v tem, da v njej ni ženske vloge, ampak nastopa samo deset moških. Tega do sedaj nismo bili vajeni, a se je vseeno izkazalo za povsem sprejemljivo. Pa še nekaj je bilo zanimivo. V igri namreč nastopa nekaj izkušenih igralcev, nekaj pa je popolnih novincev. Res je bilo prijetno na vajah opazovati, koliko je enega spodbujanja in kako smo eden drugemu skušali čim bolj

pomagati. Glede na takšno število zadovoljnih gledalcev, mislim, da se čuti neka velika povezanost med nami.

Kje je lažje igrati – doma ali na gostovanju?

Seveda je lažje igrati doma, kjer je celotno prizorišče, pa še celo prostor za gledalce, pripravljeno tako, da bi vse potekalo čim bolj optimalno. Točno veš, kje boš počakal, da prideš na vrsto, kam se boš postavil, itd. Na drugi strani pa ima gostovanje nek prav poseben čar. Povsod je malo drugače, predvsem pa je veliko improvizacije. Na koncu seveda mora vse potekati prav tako kot doma, če ne še boljše. Najlepše pa je, ko imaš na drugi strani odzivne gledalce, ki sedijo samo meter od tebe ali pa še manj. Tako je bilo na primer v Škofji Loki in v Železnikih.

Ali lahko opišeš kakšen zanimiv dogodek z vaj ali s predstav?

Med toliko vajami in predstavami se seveda zgodi marsikaj zanimivega, tako da nam nikoli ni dolgčas. Bi pa izpostavi en primer, sicer smešen, ki bi se lahko končal veliko bolj tragično, kot se je. Namreč Pavle, ki je nekakšen vaški pretepač, ob prvem srečanju s ciganom Miškom pokaže vso svojo surovost in hoče z njim na silo obračunati. Seveda je bilo treba Jureta, ki tega Pavleta igra, na vajah ves čas prepričevati, da mora biti bolj grob. Na drugi predstavi v Dražgošah pa se je le-ta odločil, da pokaže, kako se to dela. Na žalost je cigana Miška presenetil na napačni nogi in ga premočno potisnil v kulise. K sreči kaj hujšega kot nekaj kapljic krvi iz nosu ni bilo. Se pa vidi, da je biti igralec poleg vsega lepega lahko tudi nevarno.

MILOŠ ŠMID

Glede na to, da si odigral že kar nekaj iger, bi rada vedela, v čem se ti je letošnja zdela drugačna, posebna?

Letošnja predstava je zanimiva predvsem zato, ker v njej igrajo sami moški. Glede na dejstvo, da je Cigan čarovnik eno izmed prvih dramskih del, ki jih je spisal Krek, to ni nič čudno. V takratnih časih so bili igralci predvsem moški. Temu se je očitno prilagodil tudi Krek. Moram priznati, da zaradi tega igra prav nič ne zaostaja za mlajšimi dramskimi deli. Zame osebno je sodelovanje v takšni zasedbi prav zabavno. Morda na trenutke malo bolj zahtevno, saj se ve, da v mnogih predstavah prav ženski liki dajo pravo težo celotni predstavi. Pa se očitno tudi brez ženskih vlog da narediti predstavo, zanimivo za gledalce.

KAKO

SEM SESTRI POKVARILA LEP SOBOTNI DAN

Kje je lažje igrati – doma ali na gostovanju?

Povsod moraš dati vse od sebe. Na športnih tekmah pravijo, da je na domačem terenu igrati prednost. Toda tudi športnik se morajo 100-odstotno potruditi za končni uspeh na domačem terenu. Po mojem je na odru bolj pomemben odziv gledalcev. Če vidiš, da so gledalci igro sprejeli, te enostavno ponese do popolnosti. Pa naj bo to na domačem ali pa na tujem odru.

Ali lahko opišeš kakšen zanimiv dogodek z vaj ali s predstav?

V letošnji predstavi nas je nekaj »veteranov«, velik del ekipe pa so igralci, ki so letos prvič stali na odru. Upam, da ne zadnjič. V posebnem spominu mi je ostal Rok Marenk. Dva tedna pred premiero je na vajah trmasto vztrajal, da še vedno potrebuje tekst svoje vloge za branje. Rok Pintar in tudi ostali smo nad njim skoraj obupali. Potem pa se je mladenič v manj kot enem tednu vloge naučil, na zadnjih vajah blestel, prav tako na generalki in premieri. To se pravi, da za kar smo ostali porabili malo manj kot pol leta, se je Rok naučil v štirinajstih dneh. Vsaka mu čast.

BLAŽ JELENC

Ti si eden izmed novincev igralcev. Kakšni so tvoji vtisi po prvih predstavah?

Res je, Cigan čarovnik je igra, v kateri se kot igralec prvič predstavljam. Sedaj po nekaj odigranih igrah moram reči, da so vtisi kar v redu. Največ treme sem imel pred premiero, sedaj, ko smo odigrali že nekaj predstav, pa je le-ta minimalna. V začetku vaj me je najbolj skrbelo petje, a smo tudi tega iz vaje v vajo vedno bolj izpilili.

Ali lahko opišeš kakšen zanimiv dogodek z vaj ali s predstav?

Zanimivih dogodkov na vajah ni nikoli zmanjkalo, saj se igralci med seboj poznamo in družimo tudi takrat, ko nimamo vaj. Na vajah pa mi je bilo vedno najbolj zanimivo opazovati režiserja, kako je v živo spremljal vsakega igralca posebej. Ko se je vživel v določeno vlogo, je tako spačil obraz, da smo se mu velikokrat lahko nasmejali.

MATIC ŠMID

Letos si bil prvič v igralski zasedbi. Kakšni so tvoji vtisi sedaj, ko ste odigrali že kar nekaj predstav? Kako je s tremo – ali že kaj popušča ali je še vedno prisotna?

Tako je. Sedaj, ko smo odigrali že kar nekaj iger, so vtisi super. Preden pa sem prvič stopil na oder, temu ni bilo tako, saj me je kar malo skrbelo, ali bom odigral brezhizbno ali ne. Takrat je bila tudi trema največja, ko pa je bila premiera mimo, trema na naslednjih igrah skoraj ni bilo več.

V igri je tudi kar nekaj petja. Kaj te bolj skrbi – da boš pozabil besedilo ali narobe odpel pesem?

Mene je bolj skrbelo, da bi pozabil besedilo, kot pa da bi narobe odpel pesem, saj smo se pri petju fantje zelo dobro ujeli. Seveda pa smo imeli tudi kar nekaj vaj, preden je vse gladko steklo.

Ali lahko opišeš kakšen zanimiv dogodek z vaj ali s predstav?

Zanimivih dogodkov je bilo na vajah zelo veliko, na vsakih vajah se je zagotovo zgodilo kaj smešnega, ampak najbolj zanimivo je bilo opazovati režiserja, kako se je vživel v vsako vlogo posebej in tako spakoval obraz, da smo se do solz nasmejali.

Ob koncu naj se v imenu društva zahvalim tudi Dornelu, ki nam pri izpeljavi projektov vedno priskoči na pomoč, pa naj si bo to z donacijami ali s praktičnimi nagradami za srečelov.

Marija Demšar

Ponoči je deževalo. Nov dan pa se je začel s prečudovitim jutrom. Jasno in umito nebo prav vabi k posedanju na balkonu. Vročine še ni, zelenje pa je povsod, kamor seže oko. Pa ptice žvrgolijo in letajo po svojih opravkih. Ja, ptice. Letos sem imela priložnost opazovati lastovice, kako se ženijo.

Na kuhinjskem oknu se je pojavil parček. Ona prav majhna in drobna, on pa izjemno velik in lep. Po hrbtu se mu je perje modrikasto svetilo. Prav zanimivo ju je bilo opazovati. Sta se kljunčkala, se dotikala z glavicami in drug drugemu čistila peruti in rep. Vse to ob glasnem cvrčanju. Le kaj sta se pogovarjala? Morala je biti lepa ljubezenska pesem, ker sta začela graditi gnezdo. O, ti smola! Na našem kvalitetno (haha!) zgrajenem bloku pesek odpada že ob huššem vetru ali nalivu. Sicer se nekaj govori o zunanji izolaciji, a izvedba se kar naprej odlaga. Sta se res močno trudila, ker jima je gradivo odpadalo na okensko polico. Šele ko sta pritrdila gnezdo na okenski okvir, je delo napredovalo. Vsak dan sem ju opazovala ali pa poslušala, kdaj se bo zaslišalo cvrčanje. Še vedno sta drug drugemu čistila perje in nadaljevala z delom. Potem pa on ni več prihajal. Dan, dva, pet ... Po štirinajstih dneh sem pa sklepala, da je mogoče našel drugo družico. Vse do dne, ko sem videla kanjo, ki je v zraku nekaj ujela. Saj kanje večkrat iščejo kaj za svoj obrok, pa ne le ena. Lastovice so pa po svoje prav predrzne. Najde se jih več skupaj, potem pa izzivajo. Tudi kakšna vrana jim prav pride pri tem »športu«. Bojim se, da je lastovičji samec »vstopnicu« za svojo zabavo plačal z življenjem. Ona pa je še naprej gradila. Dobila je mnogo »obiskov«. Pa hvala za take goste. So jo kljuvali, odganjali ... Dokler je bil on z njo, jo je čuval in prepodil nadležne snubce. Potem pa se je morala braniti sama. Sčasoma si je našla novega samca. Nekaj časa sta skupaj gradila, potem pa je delo zaostalo. Sedaj pa na pol zgrajeno gnezdo sameva. Saj je bolje tako. Mladički bi popadali na okensko polico, jaz bi se pa s težkim srcem morala iti pogrebnička. Včasih so rekli: »Srečna hiša, kjer gnezdiijo lastovke.« Pri nas pa ...

Sem pa vseeno srečen človek! Odkar sem se vrnila iz Sežane, sem si želela, da bi osebe kdaj obiskala. Z dvema članoma imam še vedno stike. Pa me je hči natovorila, pa psa seveda tudi, in smo se odpeljali. Pa ne po avtocesti, kjer bi bila pot nekoliko krajša. No, sem pa zato videla več lepe pokrajine. Res lepa vožnja. Malo je bilo sicer oblačno, a le toliko, da je vročina izgubila svojo ostrino. Drugače pa zna biti v tem temnomodrem cliu vroče kot v pečici. Ko so ga izdelovali, pa klime

verjetno še niso poznali ali pa je bila predraga. Kakorkoli že, srečno sva prispeli. Bilo je smeha, objemanja, pa tudi solz. Kaj sem se morala zadrževati, da nisem »spustila« kot cedilo. Pa tresle so se mi roke. Vprašali so me, zakaj nisem povedala, da pridem. Ma, potem pa ne bi bilo presenečenja, mar ne? No, pa se je pa oglasil Zoran s prav navihanim nasmeškom: »Jaz sem pa vedel, jaz sem pa vedel.« Oh, pa Lea, Biljana pa Majda. Čisto prehitro sva morali oditi.

Me je hči vprašala: »Kaj si jim pa naredila, da so se te zapomnili? Pa še veseli so te bili. Jaz sem te pa včasih sita do vrh glave.« Tak je bil pa njen komentar. Saj se sliši res malo čudno, a njen objem je govoril drugače. Oh, ta moja ljuba Sežana. Pogrešam jo. Celo Eno žlahtno štorijo pogrešam, saj je bila tam tista prijazna, mehka kraška govorica. Prav zaradi tega je nisem zamudila, če se je le dalo. No, mogoče se pa še kdaj vrnem na obisk!

Pa moji hčeri še ni bilo dovolj vožnje. Raje je na cesti kot doma. Sedaj se je vsaj nezgodno zavarovala. Pa bog daj, da tega ne bi nikoli potrebovala! Torej naslednji dan pa k teti, moji sestri, na Primorsko.

Dve Evi, dva psa, hrana in voda zanju - za vse to se je našel prostor v avtu. Za češnje na torti sta pa imeli še mene. Tako bolj kislo češnje, verjetno. Malo smeha, malo kramljanja pa mnogo odpiranja oken je bilo na tej vožnji. Zakaj le? Ta štirimesečni doberman je dokaj pogosto izpuščal strahovito smrdljive vetrove. Saj naš tudi kakšnega spusti, a je prav blag v primerjavi z Asovim. Sem se pa ta dan nasmejala Angelu. Je spustil »golobčka«, le da tokrat ne v tišini. Malo je zaropotalo, on pa je ves presenečen vohal svojo rit malo z leve, malo z desne. Potem se je odstranil za kak meter in se spet ovohaval. Nato pa zrak na mestu »zločina«. Ni mu bilo ravno všeč, zato se je raje umaknil. Po mojem mu ni bilo čisto jasno, kaj se je zgodilo. Skratka, ker Asu ni uspelo zapliniti posadke v avtomobilu, smo srečno prispeli na cilj. Tam je pa tudi domači pes delil pozdrave in poljubčke, če se mu nisi umaknil. Nastal je hud direndaj. Najbolj se je pa slišalo tisto našo kosmato »zverco«, ki je hotela pokazati, da je velik pes. O ja! Še pet kilogramov ne premore in je pravi palček napram Aru in Asu. Če bi se ta naš miniaturni pes prikazal v kakem zavetišču, bi bilo hudo. Tam bi šele naredil »štalo«. Še pogovarjali smo se bolj težko. Meni pa sta njegova sitnost in lajež vedno bolj najedala živce. Še glava me je začela boleti, pa vrtelo se mi je. Sem šla raje k sestri v kuhinjo. Potem sem se spomnila, da sem zjutraj v naglici

pozabila vzeti tabletko proti pritisku. Pa mi je dala sestra svojo, a je bilo žal že prepozno. Po »dolžini« sem se usedla na kavč, a srce je norelo. Ko sem se pa še ustrašila, kako pridem domov, je bilo pa vsega konec! Skratka, uničila sem jim še kosilo, ki je bilo tako rekoč kuhano. Sestra se je preoblekla in vprašala sinova, kdo me bo peljal v Šempeter pri Novi Gorici. Da bi hči vozila, ni bilo misliti, ker ji je to neznan konec naše Slovenije. Onadva pa poznata vse ceste, pa tudi bližnjice. Mlajši nečak me je torej peljal na urgenco. Tam pa ljudi, da je bilo črno. Pa čakanje ni bilo potrebno. Verjetno nisem bila videti kaj prida, da so me dali kar na invalidski voziček. Nato pa ambulanta, EKG, odvzem krvi, pa še kaj, česar ne vem. Vem pa, da mi je bilo že malo bolje, ko sem pomislila, da me lahko v skrajnem primeru obdržijo kar tukaj. Ma ne! Kje so Železniki? To je prevelika oddaljenost. Že Sežana je bila predaleč. Pa je srce spet ponorelo. So me dali še enkrat na EKG in me pustili kar priklopljeno na aparate. To še vem, da sem prosila, naj me na vsak način spravijo domov. Bom že šla v Ljubljano. No, pa so me najprej spravili še na rentgen. Po mnogih ovinkih in dolgih hodnikih me je sestra peljala tja. Potem pa čakanje na izvide. Pa še tabletko za umiritev srca sem dobila. Končno se je stanje začelo umirjati, sestra je dobila še moje izvide, pa smo lahko odšli domov. Toliko se spomnim, vsega pa ne. Ta presneta tahikardija! Sestro je seveda skrbelo zame, a še dobro, da ima mladina bolj trpežne živce in se ne obremenjuje z vsako težavo, ki jo prinese življenje. Da bi pa še kakšno paniko zganjali, so pa na srečo še premladi.

Torej, ko je vročina popustila, smo se odpravili nazaj v Železnike. Domov! Verjetno si je tudi sestra oddahnila, ko je hči sporočila, da smo prispeli. Saj vožnje nisem najbolje prenesla, a bila sem tam, kamor sem si želela. Nisem se niti stuširala, kar ni ravno v moji navadi, le posteljo sem videla. Drugi dan sem pa pač počivala, vzela tabletko, ki sem jo dobila v dežurni lekarni v Novi Gorici. So pa zanimive te tabletko. V obliki srčka so, ne okrogle ali ovalne. To je bilo 3. junija. Takrat bi morala biti v tujini na ekskurziji, ki sem se je veselila. Še dobro, da se je tako končalo. Res ni nobena stvar tako slaba, da ne bi bila za nekaj dobra! No, tudi jaz sem sedaj dobro. Tiste srčke pač jemljem, pa je to to! Le noge me ne ubogajo tako, kot bi jaz rada. Pa kaj. Bom pa več doma. Itak mi je tu najlepše in srečna sem. Imam Evo, ki mi pomaga, imava psa, ki me zvleče ven, če ni Eve. Imam nekaj cvetlic, dišavnic tudi, solata pa gre h koncu. No, posejala sem že nekaj drugega. Tudi star, odslužen, počen škaf lahko pride prav za kaj takega. Peteršilj lepo uspeva, največ vesolja pa mi nudi paradižnik. Imam kar dva. Vsak dan ju zalivam, občasno poškopim z domačim pripravkom proti krompirjevi plesni, da se ne ponovi lanskoletna težava, ko so se začeli zvijati listi, malo posiveli, nato porumeneli, pa rešitve skoraj ni bilo več. Sicer sem obolelo listje odstranila, a žal prepozno. Tudi škropivo ni več imelo pravega učinka. Letos paradižniku kaže mnogo bolje. Za škropivo pa skuham eno manjšo zrezano čebulo v pol litra vode. Ko se ohladi, odcedim in nalijem v »špriclo«. Poceni in učinkovito. Je pa res, da se z dvema paradižnikoma da igrati vrtnarico, s celim nasadom bi bilo pa malo težje.

Imam pa svoje veselje. V okviru svojih zmožnosti pač. Saj sanje so, še vedno obstajajo, a realnost te včasih postavi na bolj kot ne trdna tla. Pa kaj, gremo dalje.

Vsem v Domelu pa želim vesel, miren in prijeten poletni odih.

POLETNA

NAGRADNA KRIŽANKA

križanko sestavila J. Ž.	manjša tekoča voda	senčna, severna stran	smuč. tekačica Nataša	žensko ime	osebni zaimek	kraj na gorenskem	gr. bog vetrov		obleka plesačica, telovadca	vodna žival	Anton Dermota	Sklad	skandinav. moško ime	škafica za dragocen.	južni sedež	
letni čas								prodajalna časopisov in revij								
izolacija							16	m. ime Rado reka na primorsk.								
novarna padavina						zadnji celj. grof reka v Šk. Loki					am. agen. za razis. vesolja		14			
del kmečk. voza						8	Ivana Kobilica			izrastek na glavi	grm s trdim lesom letna daj članov					
am. jazz glasbenik							izloček jefer kraj v Brdih					snov. materija	Tone Anderlič			
	kazalni zaimek	TV zaslon	prijeten vonj razst. sestaven besed						ženski pevski glas	7			Anton Sovre gorovje v Italiji			
tkanina za plenice						Eržišnik Nela kraj kjer voda odrašča zemjo			reka v Sloveniji					popolno ujemanje	el. mer. enota za moč	
vrhunec vročine						slavina pesem posteklina, lošč			spevna melodija							
	rastl. za skalnjake Lidija Ostrec			1				iverka, iverna plošča	kraj pri Poreču	prizorišče v cirkusu pijača st. slovanov						
izkročen svet v gozdu						ekran pri računalniku				2		perjo pri repi				
priloga Sloven. novic						gorstvo v Indiji prpr. zmes za zidanje						Irena Kohont Argon				ribiška mreža
	sadni škodljivci	lahkotno gledal. glasbeno delo	Miha Jež snov za testiranje			zgradba v gorah	Erbij Anton Markelj			planota pri Postojni kultura rastlina			11			
športnik s kotalikami									gr. mesto v Tesaliji glasbeni instrument							
klic, poziv			5			splošna izobrazba Iva Kranjc					jap. smuč. skakalec (Daiki)	točenje solz	Tanja Kramar grški velikan			
rastlin. razmnožev. organ							vrtna cvetica	4						kemič. dodatek živilom	činska črka	
gorska zdravilna rastlina				9			arabski zrebec			mesto na Madžarsk. Vilko Avsenik						
nemški fizik (Philipp)							glinasta piščal	rastlina iz katere prid. opij	sadež iz sr. Amer. menično jamstvo							
	kratica za tega leta					uradno ime Japonske	večji kos pohištva				lončena posoda	hiter tek kraj v Tuhinji, d.				
	aonec	12					južnani napitek zvok z dol. višino			15	belgijski politik (Miet)					Stane Sever
			grški otok, Odisejeva domovina						del skladbe, odlomek		kisel vojaški kruh					
		prešer. pesem	jušna zel am. igral. Gardner				Lojze Peterle kovanje				Ladislav Troha himalaj. koza		krat. za varn. svet Edward Kocbek	10		
	tvorba v jamah sol. zlog											3		vrhunski športnik	Lado Ambrožič	
sl. alpin. Kričar			6				japon. gledal. igra		koren	13						
sloven. igralka Bernarda							medmet bolečine		ozek kos blaga							Slavko Avsenik

Nagrade za poletno križanko:

1. nagrada: knjiga Slovenija v presežnikih
2. nagrada: nahrbtnik
3. nagrada: brisača
4. nagrada: steklenička

Kuponček s pravilno rešenim geslom pošljite ali oddajte do 1.9.2017 v kadroviski oddlek (Janja Kozjek) ali pošljete po pošti na naslov Domel, d.o.o., Janja Kozjek, Otoki 21, 4228 Železniki. Izžrebani nagrajenci (-ke) bodo o nagradi pisno obveščeni do 8. 9. 2017. imena nagrajencev pa bodo objavljena tudi v naslednjem glasilu Mozaika.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----

*Vrh je dosegljiv tistim,
ki premagajo ovire.*

DOMEL